Beantwoording vragen Begroting 2027

2027-01	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 7 Inleiding begroting en programma's	Welke indicatoren gebruikt GS om brede welvaart te meten en hoe worden verschillen tussen regio's, leeftijdsgroepen en inkomensgroepen zichtbaar gemaakt?	Het Kenniscentrum Zeeuwse Samenleving van de HZ beschrijft periodiek (de laatste keer eerder dit jaar) de stand van de brede welvaart in het rapport "Leven in Zeeland" aan de hand van 12 indicatoren. Dat rapport gaat ook in op verschillen tussen leeftijdsgroepen, gemeenten en inkomensgroepen.
2027-02	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 7 Inleiding begroting en programma's	Wordt voor grote investeringsvoorstellen een vaste toets ontwikkeld op effecten voor jongeren, betaalbaar wonen, bereikbaarheid, voorzieningen, klimaat, natuur en werk?	Die worden niet expliciet en afzonderlijk zichtbaar gemaakt, maar zijn onderdeel van de integrale afweging die wij maken.
2027-03	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 7 Inleiding begroting en programma's	Hoe worden onderlinge afhankelijkheden tussen de grote voorstellen bewaakt, bijvoorbeeld tussen woningbouw, netcapaciteit, bereikbaarheid, stikstofruimte, zoet water en beschikbare uitvoeringscapaciteit?	Die zijn onderdeel van de gebruikelijke integrale afwegingen die wij als college maken.
2027-04	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 8 Zeeland 2050	"Met Zeeland 2050 werken we aan een toekomstperspectief voor onze provincie." Welke concrete financiële middelen zijn in de begroting 2027 gereserveerd voor de verdere uitwerking van Zeeland 2050 en onder welke programma's zijn deze opgenomen?	In de najaarsnota is een voorstel opgenomen voor € 300.000 procesbudget voor 2027. Procesbudget is opgenomen in Programma 7, doelstelling 070102.
2027-05	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 9 Grote projecten – afronding Kapellebrug	"De grote projecten N290 Traverse Kapellebrug en NPW worden naar verwachting eind 2026 formeel afgerond." Kan worden toegelicht welke werkzaamheden, financiële verplichtingen en eventuele nazorgactiviteiten na 2026 nog resteren voor de Traverse Kapellebrug?	Het project wordt in 2026 financieel afgerekend en de nazorgactiviteiten zijn dan afgerond. Het projectteam zal vervolgens ook opgeheven worden. De reeds ingediende en eventuele toekomstige nadeelcompensatieclaims die verband houden met Traverse Kapellebrug worden procedureel en financieel afgehandeld vanuit de staande organisatie. Indien nodig worden PS hierover geïnformeerd via reguliere P&C documenten.
2027-06	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 10 Grote projecten – evaluatie kader	"In 2027 zullen uitkomsten van de tweejaarlijkse evaluatie van het Kader Grote Projecten wellicht leiden tot een herziening." Welke onderdelen van het huidige Kader Grote Projecten worden in de evaluatie specifiek onderzocht?	In 2027 zullen uitkomsten van de tweejaarlijkse evaluatie van het Kader Grote Projecten wellicht leiden tot een herziening. In hoeverre functioneert het huidige Kader Grote Projecten van de provincie Zeeland afdoende om Provinciale Staten in de gelegenheid te stellen hun kaderstellende en controlerende tak en bij Grote Projecten naar wens uit te voeren? "

				Subvragen hierbij zijn: 1. Hoe doeltreffend is het kader? • In hoeverre zijn de aanbevelingen uit de vorige evaluatie (d.d. 30.06.2022) geïmplementeerd? • In hoeverre draagt het kader bij als instrument om risico's en voortgang van grote projecten te duiden, beheersen en rapporteren? 2. Hoe werkt het kader in de praktijk? • In hoeverre wordt het kader door de statenleden toegepast? • In hoeverre voldoet de kwaliteit van rapportages van Gedeputeerde Staten aan de wensen van Provinciale Staten? • In hoeverre vinden rolneming en sturing conform de beschrijving plaats? • In hoeverre wordt het Adviesmodel gebruikt conform beschrijving? • In hoeverre vindt periodieke verantwoording over de Grote Projecten plaats? • In hoeverre werkt het escalatieproces?
2027-07	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 11 NPW – resterende middelen	"De resterende middelen maken nu onderdeel uit van de bestemmingsreserve NPW." Hoe groot zijn de resterende middelen in de bestemmingsreserve NPW per 1 januari 2027?	Op basis van de voorliggende Begroting 2027 gaan we (vooralsnog) uit van een bedrag per 1 januari 2027 van € 13.002 miljoen, rekening houdend met de begrote onttrekkingen in 2026 (zie bladzijde 202).
2027-08	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 13-15 Grote projecten – Deltaweg en Zanddijk	Hoe zijn alternatieven voor fiets en openbaar vervoer in de afweging voor deze wegenprojecten betrokken?	Deltaweg: Bij de beoordeling van de verschillende varianten is naast zaken als doorstroming, verkeersveiligheid etc. specifiek gekeken naar rijtijd en het mogelijk halteren van het OV en de veiligheid voor de fiets. Zanddijk: • Voor OV geldt dat de buurtbus dezelfde route kan blijven rijden als nu het geval is. Er is ook geen noodzaak om deze aan te passen. • Voor de fietser geldt dat het voorliggend plan aansluit op de belangen van de fietsers en ook is uitgewerkt

				op basis van ontvangen reacties en zienswijzen in het ontwerpproces. Daarnaast is het ontwerp met de fietsersbond doorgesproken die zich er positief over heeft uitgesproken.
2027-09	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 14 Zanddijk – projectraming	"Het risico van de bandbreedte van 15% in de raming." Op welk totaal projectbedrag heeft deze bandbreedte betrekking en welk financieel risico vertegenwoordigt 15% in euro's?	Het exacte projectbedrag kunnen we in verband met de nog te doorlopen openbare aanbesteding niet bekend maken. We gaan uit van een besteksraming minus de daarin reeds opgenomen risicoreserveringen, minus de ontvangen bijdragen van derden, plus de verwachte kosten voor de BV en minus de reeds gerealiseerde kosten. Op bladzijde 116 is aangegeven dat de maximale impact daarvan € 8,9 miljoen vertegenwoordigt.
2027-10	Partij voor de Dieren	Bladzijde 15 Zanddijk	Wordt bij project Zanddijk ook gekeken naar meekoppelkansen voor Faunapassages?	In het ontwerp van de Zanddijk is geen faunapassage opgenomen, omdat hier geen noodzaak voor is. Er is in het inrichtingsplan wel rekening gehouden met de natuurwaarden en eventuele vliegroutes van vleermuizen.
2027-11	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 16 Deltaweg – NOOV	"Samenwerking met het Rijk gestart." Welke financiële bijdragen van het Rijk worden op dit moment voorzien voor de verdere uitwerking van de Nieuwe Oosterschelde Oeververbinding?	In het BO-MIRT in januari 2026 is afgesproken dat de eerste onderzoeken in gezamenlijkheid met het Rijk uitgevoerd worden en de kosten 50/50 verdeeld worden. Over de verdere samenwerking op dit dossier worden tijdens het BO-MIRT in november 2026 afspraken gemaakt.
2027-12	Partij voor de Dieren	Bladzijde 16 Deltaweg	Wat is de stand van zaken voor de Faunapassage nabij de Schenge?	Voor de faunapassage is een ontwerp en raming gemaakt en deze wordt, conform afspraak, als meekoppelkans ter besluitvorming voorgelegd aan PS.
2027-13	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 18 Westerschelde Ferry - transportcapaciteit	“Stedin heeft bevestigd dat…. voldoende transportcapaciteit beschikbaar is.” Welke investeringen zijn nog noodzakelijk om de benodigde elektriciteitsaansluitingen daadwerkelijk operationeel te maken?	Naast de eerder aan Stedin verstrekte opdracht ter waarde van € 175.000 voor het leggen van de kabels en het realiseren van de elektriciteitsaansluiting in zowel Breskens als Vlissingen, worden ook 2 transformatorgebouwen gerealiseerd. De begrote investering bedraagt € 600.000, waarvoor PS op 10 juli 2026 het krediet beschikbaar heeft gesteld. De aanbesteding is gestart. Vanaf het transformatorgebouw wordt door scheepswerf de verbinding gerealiseerd naar de laadvoorzieningen op de aanlandvoorzieningen. Deze investering valt binnen de aanbesteding van de vloot en wordt opgenomen in de inschrijfprijs. De hoogte van de investering is op dit moment nog niet bekend.

2027-14	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 18 WSF	Hoe denkt GS met de genoemde maatregelen de beperkte interesse op de markt voor de bouw van de WSF te voorkomen of beperken?	Een zorgvuldig doorlopen selectiefase heeft geleid tot deelname van drie gerenommeerde scheepswerven aan de concurrentiegerichte dialoog.
2027-15	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 18 WSF	Hoe houdt GS rekening met het risico van de geopolitieke situatie. Als de materialen later of niet geleverd worden en de prijzen stijgen?	GS onderkennen dat geopolitieke ontwikkelingen kunnen leiden tot schaarste aan materialen, langere levertijden en prijsstijgingen. Deze risico's betrekken we bij de beoordeling van de haalbaarheid van de planning en de financiële onderbouwing van de voorstellen van de werven. In de verdere uitwerking richten we ons op tijdige bestelling van kritieke onderdelen, mogelijke alternatieve leveranciers en duidelijke contractuele afspraken over leveringsrisico's en prijswijzigingen. Tijdens de uitvoering blijven deze risico's onderwerp van monitoring en overleg met de werf. Daarmee kunnen we de gevolgen beperken, maar niet uitsluiten. De planning biedt weinig ruimte om vertragingen op te vangen. Als deze risico's zich voordoen en gevolgen hebben voor de oplevering of het benodigde budget, informeren GS PS over de consequenties en mogelijke maatregelen.
2027-16	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 18 Grote projecten – Vervanging schepen WSF	Welke belangrijke beslismomenten, aanbestedingsmijlpalen en financiële risico's kent de vervanging van de Westerschelde Ferry tot 1 januari 2029?	14 december 2026 is de deadline voor het indienen de inschrijving door de deelnemende werven. De gunning door GS zal plaatsvinden in februari 2027. De faseovergang van de ontwerpfase naar de voorbereidingsfase (en daarmee definitieve gunning) staat gepland voor de Statenvergadering van 12 maart 2027. Het investeringsbesluit van zowel de vloot als de (tijdelijke) aanlandvoorzieningen staat gepland voor de Statenvergadering van 16 en/of 23 juli 2027. Dit valt samen met de faseovergang naar de realisatiefase. Hiermee zijn er in de besluitvorming 2 go/no-go momenten voor PS (1 voor de verkiezingen en 1 erna). De (financiële) risico's worden beschreven in de voortgangsrapportages en de faseovergangsdocumenten.
2027-17	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 18 Grote projecten – Vervanging schepen WSF	Welke terugvaloptie is beschikbaar als de nieuwe zero-emissievloot niet tijdig inzetbaar is?	De huidige planning gaat uit van een gefaseerde oplevering van de nieuwe vloot vanaf januari 2029. De oplevering van het eerste schip is daarom voorzien in januari 2029, gevolgd door de overige schepen, waarbij de volledige vloot vóór het zomerseizoen operationeel moet zijn. Daarmee blijft de

				volledige oplevering binnen de herkeuringstermijnen van de huidige vloot, inclusief het door ILT toegestane wettelijke uitstel van zes maanden en blijft de veerverbinding tussen Breskens en Vlissingen operationeel.
2027-18	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 19 Westerschelde Ferry – prijsstijgingen	"Stijgende prijzen en verlaagde of vertraagde beschikbaarheid van materialen." Welke prijsindexen worden gebruikt voor de actualisatie van de projectraming en hoe vaak wordt deze geactualiseerd?	Door de relatief korte doorlooptijd van het project zijn de mogelijkheden voor indexatie beperkt. Als het bouwcontract voor de vloot na september 2027 wordt ondertekend, wordt de contractprijs eenmalig geïndexeerd op basis van de consumentenprijsindex (CPI). De indexatie heeft betrekking op de periode vanaf de oorspronkelijk geplande contractondertekening in juli 2027 tot de daadwerkelijke ondertekening.
2027-19	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland	Welke indicatoren gebruikt GS om te volgen hoeveel woningen daadwerkelijk beschikbaar komen voor jongeren, starters en huishoudens met een midden- of lager inkomen?	Voor de meeste woningen geldt dat er geen selectie is op het feit of er sprake is van een starter of welke leeftijd en inkomen een huishouden heeft. Wel wordt er gestuurd en geregistreerd op welk type woning erbij is gekomen, welke eigendomsvorm, prijsklasse en of er sprake is van een bepaald type woning met zorg. Daarbij sturen we vanuit de wet regie, bij nieuw te realiseren woningen, op 30% sociale huur en 2/3 betaalbaarheid.
2027-20	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland	Hoe wordt voorkomen dat provinciale bijdragen vooral leiden tot planvorming, zonder dat binnen een vastgestelde termijn woningen worden gerealiseerd?	Bij HELP en GAW moeten aanvragers binnen 1 jaar, na het indienen van de aanvraag, starten met bouwen en binnen drie jaar afronden. Aanvragers hebben de mogelijkheid om een verlengde termijn voor de bouw van het project aan te vragen. De totale termijn is dan maximaal 5 jaar. Bij de regeling versnellingsteam maakten we een koppeling met het realiseren van woningen. Deze regeling loopt 31-12-2026 af. Er is een nieuwe regeling in voorbereiding voor de uitvoering van de nieuw te ontvangen specifieke uitkering voor Uitvoeringskracht. Deze is nog niet verwerkt in de begroting. De specifieke uitkering is bedoeld om juist de uitvoeringskracht te vergroten.
2027-21	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland	Welke afspraken zijn met gemeenten gemaakt over voorzieningen, bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit bij nieuwe woningbouwlocaties?	Er zijn geen afspraken gemaakt met gemeenten gemaakt over voorzieningen, bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit bij nieuwe woningbouwlocaties. In het kader van de nota Ruimte is afgesproken dat Rijk en regio onderzoek doen naar de invloed van het woonbeleid, het

				voorzieningenbeleid en het mobiliteitsbeleid op de leefkwaliteit en op het voorzieningenniveau in de regio.
2027-22	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland	Op basis van welke gegevens bepaalt GS waar en wanneer verdere groei van verblijfsrecreatie ruimtelijk aanvaardbaar is?	In de badplaatsen en kernen is het beleid voor verblijfsrecreatie aan de gemeenten. Daarbuiten ligt deze ruimte vast in de provinciale Omgevingsverordening in de regelingen voor verblijfsrecreatie binnen en buiten de kustzone en het daaraan gekoppelde 'Ontwikkelingskader Verblijfsrecreatie'.
2027-23	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland	Welke meetbare doelen worden gebruikt voor spreiding van toerisme over regio's en seizoenen?	De doelindicatoren voor het nieuwe ambitiedocument 'Bestemming Zeeland 2035' en het daaraan verbonden uitvoeringsprogramma, worden momenteel nog ontwikkeld en opgenomen in de begroting 2028. In de begroting 2027 hebben we als eerste stap nieuwe trendindicatoren hiervoor opgenomen die structureel meetbaar zijn. Hiervoor benutten we de indicatoren die het Kenniscentrum Kusttoerisme de afgelopen jaren heeft ontwikkeld voor 'Bestemming in Balans'. Deze indicatoren zijn per gemeenten inzichtelijk via: https://hz-university.foleon.com/kenniscentrum-kusttoerisme/bestemming-zeeland-in-balans/totaalbeeld Aan de hand van deze data kunnen we de spreiding van het aantal overnachtingen over de regio's/gemeenten en ook over de seizoenen in beeld brengen. Doelindicatoren hiervoor zijn dus nog in ontwikkeling, maar al wel beschikbaar voor duurzame energieopwekking.
2027-24	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland	Hoe worden de effecten van verblijfsrecreatie op de woningmarkt, het verkeer, de natuur, het landschap en lokale voorzieningen gemonitord?	Zoals hierboven toegelicht worden specifieke doelindicatoren voor 'Bestemming Zeeland 2035' nog bepaald voor de begroting 2028, maar de indicatoren van 'Bestemming in balans' hebben niet alleen betrekking op de omvang van recreatie en toerisme en op de economie, maar ook op maatschappij en omgeving, waaronder bijvoorbeeld het percentage gebouwen met logiesfunctie als aandeel van woningen, de effecten op natuur en milieu en voorzieningen.
2027-25	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland	Wanneer ontvangt PS het vernieuwde kwaliteitskader en de aangepaste regels voor logiesaccommodaties?	De uitwerking van de besluitvorming over het afwegingskader logies van juni 2026 vindt plaats via de actualisatie van de omgevingsvisie en omgevingsverordening 2027, die uw staten in november bespreken in de commissie ruimte en provinciale Staten op 11 december. De uitwerking van het kwaliteitskader

				vindt plaats in 2027 en wordt opgenomen in de actualisatie van de visie en verordening voor 2028.
2027-26	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland	Welke concrete prestatie-indicatoren gelden voor PFAS, zeer zorgwekkende stoffen, staalslakken, indirecte lozingen, KRW-probleemstoffen en vergunningactualisatie?	Concrete prestatie indicatoren zijn opgenomen in het milieuprogramma.
2027-27	Partij voor de Dieren	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland Milieu – Lichtverontreiniging	Zijn er al concrete plannen voor duisternis als kernkwaliteit van Zeeland?	In het milieuprogramma hebben we opgenomen dat we lichthinder voorkomen en beperken en we duisternis als kwaliteit willen bevorderen. Dat doen we samen met gemeenten, RUD en DCMR, bijvoorbeeld via vergunningen en kennisdeling.
2027-28	Partij voor de Dieren	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland Milieu – Lichtverontreiniging	Hanteert de Provincie de Richtlijn Lichthinder van de Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde (NSVV)?	Ja, de richtlijn Lichthinder van de NSVV wordt door de DCMR in nieuwe vergunningen voorgeschreven.
2027-29	Partij voor de Dieren	Bladzijde 22 Woonplaats Zeeland Omgevingswet en Ruimtelijke Ordening	“Verkenning ontwikkelbedrijf.” Wat gaat dat ontwikkelbedrijf ontwikkelen?	Dat is nog niet bekend, het is een verkenning naar een mogelijk instrumentarium/werkwijze.
2027-30	D66 Zeeland	Bladzijde 22 Over de spreiding in tijd en ruimte van toeristen	Waarom wordt er niet ook gezocht naar een rem op toeristische groei op sommige plekken?	Dit is voor de kustzone gedaan met de Zeeuwse Kustvisie en de borging daarvan in de Omgevingsverordening, waarin de ruimte en ook de beperkingen voor verblijfsrecreatie zowel in als buiten de kustzone vastliggen. De ruimte voor dagrecreatie in de vorm van bijvoorbeeld Nieuwe Economische Dragers (NED’s) ligt ook vast in de Omgevingsverordening. Waar dan nog lokaal relevant geldt voor dag- en verblijfsrecreatie het toeristisch beleid en de Omgevingsplannen van gemeenten.
2027-31	Partij voor de Dieren	Bladzijde 23 Woonplaats Zeeland Wonen	Wordt in de Woondeal ook gestuurd op duurzaam bouwen met biobased materialen?	In de Omgevingsvisie zijn voor diverse onderwerpen kaders opgenomen, zo ook voor duurzaam bouwen. Duurzaam bouwen is onderdeel van de bredere ruimtelijke opgave. De bestaande afspraken en instrumenten die voor duurzaam bouwen eerder zijn vastgesteld, vormen de kaders waarbinnen wij afspraken maken over de geactualiseerde Woondeal. Wij zijn niet voornemens in de Woondeal aanvullende eisen op te nemen. In de subsidieregeling Gebiedsgerichte Aanpak Wonen (GAW) zit een selectiecriterium gericht op verbetering van de

				ruimtelijke kwaliteit (circulaire economie, biodiversiteit, klimaatadaptatie, energietransitie, belevingswaarde van de bebouwing).
2027-32	Partij voor de Dieren	Bladzijde 23 Woonplaats Zeeland Wonen	Wordt in de Woondeal ook gestuurd natuurinclusief bouwen?	In de Omgevingsvisie zijn voor diverse onderwerpen kaders opgenomen, zo ook voor natuurinclusief bouwen. Natuurinclusief bouwen is onderdeel van de bredere ruimtelijke opgave. De bestaande afspraken en instrumenten die voor natuurinclusief bouwen zijn vastgesteld, vormen de kaders waarbinnen wij afspraken maken over de geactualiseerde Woondeal. Wij zijn niet voornemens in de Woondeal aanvullende eisen op te nemen. In de subsidieregeling Gebiedsgerichte Aanpak Wonen (GAW) zit een selectiecriterium gericht op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit (circulaire economie, biodiversiteit, klimaatadaptatie, energietransitie, belevingswaarde van de bebouwing).
2027-33	Partij voor de Dieren	Bladzijde 23 Woonplaats Zeeland Wonen	Leegstand in commercieel en maatschappelijke vastgoed wordt tegengegaan, maar wordt er ook iets gedaan aan leegstand van woningen in bezit van particulieren?	Gemeenten kunnen verschillende instrumenten inzetten tegen leegstand. Daarnaast werkt het Rijk aan een aanpassing van de leegstandswet, waardoor het mogelijk wordt voor gemeenten om bijv. een leegstandsheffing op te leggen. De provincie heeft op dit moment geen acties gericht op leegstand van woningen in particulier bezit. Leegstand neemt af in Zeeland. Het aantal woningen dat administratief leeg staat bedraagt in 2025 5.280. Het aantal langdurig leegstaande en daadwerkelijk ongebruikte woningen bedraagt op dit moment slechts 800 (0,42%).
2027-34	BBB	Bladzijde 24 Wonen Wet versterking regie volkshuisvesting is per 1 juli 2026 in werking getreden. Er komt een nieuwe woondeal tot 2036. Er ligt een landelijke verplichting voor elke gemeente om 30% sociale huur te bouwen. De gemeente Veere heeft ongeveer 11% sociale huur.	Hoe gaat de provincie ervoor zorgen dat de gemeente Veere ook 30% sociale huur haalt? Vanuit het solidariteitsbeginsel ten opzichte van andere gemeenten zeer van belang.	De gemeente heeft vanuit de wet versterking regie op de volkshuisvesting te maken met de landelijke instructieregel dat de programmering en realisatie van woningbouw voor minimaal uit 30 % sociale huur bestaat. Hiervoor worden er onder begeleiding van de Provincie Zeeland in de Woondeal Zeeland en de gemeentelijke en provinciale volkshuisvestingsprogramma's afspraken gemaakt tussen overheden, corporaties en marktpartijen. Let wel de instructieregel gaat over 30% sociale huur van de realisatie, niet over het % van de woningvoorraad.

2027-35	BBB	Bladzijde 24 Wonen Wet versterking regie volkshuisvesting is per 1 juli 2026 in werking getreden. Er komt een nieuwe woondeal tot 2036. Er ligt een landelijke verplichting voor elke gemeente om 30% sociale huur te bouwen. De gemeente Veere heeft ongeveer 11% sociale huur.	Hoe gaat de samenwerking met de gemeenten om te komen tot een grotere woningvoorraad?	De samenwerking verloopt goed, zowel in de voorbereiding van de geactualiseerde woondeal als bij de wet regie op de volkshuisvesting. Begin 2027 verwachten we een geactualiseerde woondeal te ondertekenen waarin de ambitie wordt uitgesproken om te komen tot een grotere woningvoorraad in 2036.
2027-36	BBB	Bladzijde 24 Wonen Wet versterking regie volkshuisvesting is per 1 juli 2026 in werking getreden. Er komt een nieuwe woondeal tot 2036. Er ligt een landelijke verplichting voor elke gemeente om 30% sociale huur te bouwen. De gemeente Veere heeft ongeveer 11% sociale huur.	Lukt het om hulp te geven voor versnelling?	Via de aanpak met versnellingstafels bevorderen we de samenwerking tussen alle betrokken partijen en signaleren we knelpunten en delen we oplossingsrichtingen. In 2027 verwachten we een nieuwe SPUK-uitvoeringskracht woningbouw te ontvangen. Hiervan hebben we nog geen beschikking ontvangen. Deze is dan ook nog niet geraamd in deze begroting. Doel van deze uitkering is de uitvoeringskracht van gemeenten en provincies te versterken. De bedoeling is dat gemeenten bij de provincie extra capaciteit kunnen aanvragen, bijvoorbeeld voor projectleiders en experts op het gebied van vergunningverlening. De provincie zorgt ervoor dat de beschikbare capaciteit goed wordt verdeeld onder gemeenten. Daarnaast is het geld bedoelt voor de uitvoering van de woondeals en de ondersteuning van regionale versnellingstafels. Een regeling voor het versterken van de uitvoeringskracht is nog in ontwikkeling.
2027-37	BBB	Bladzijde 24 Wonen Wet versterking regie volkshuisvesting is per 1 juli 2026 in werking getreden. Er komt een nieuwe woondeal tot 2036. Er ligt een landelijke verplichting voor elke gemeente om 30% sociale huur te bouwen. De gemeente Veere heeft ongeveer 11% sociale huur.	Is de urgentie bij gemeente goed op de radar?	Er is voldoende urgentiebesef bij gemeenten.

2027-38	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 24 Doelstelling 2050	Waarop is deze titel, dit doel gebaseerd? Bij de opsomming van de onderliggende beleidsstukken staat Zeeland 2050 niet (kan ook niet, nog niet vastgesteld door PS), maar wel toekomstbeeld Zeeland 2035. Moet titel niet luiden Zeeland 2035 dan? Anders graag uitleg.	Correct, hier had 'Doelstelling' of 'Doelstelling 2035' moeten staan. Het toekomstbeeld 'Bestemming Zeeland 2035' levert een bijdrage aan de doelstelling van Zeeland 2050.
2027-39	ChristenUnie	Bladzijde 24–25	Wat zijn de totale budgetten voor de drie genoemde subsidieregelingen voor wonen in 2027, inclusief de aanvullingen uit de najaarsnota, en welke betaalbaarheidsvoorwaarden gelden daarbij?	GAW 2027: € 3.634.299 inclusief aanvulling najaarsnota Help 2027: € 1.680.000 inclusief aanvulling najaarsnota Aanvragers leveren per project een sluitende begroting aan welke extern wordt beoordeeld op marktconformiteit. Projecten ontvangen punten op het criterium betaalbaar bouwen waarbij het bij de GAW een verplichting is om betaalbare woningen te realiseren. De huidige subsidieregeling flexpool en de regeling versnellingsteam, voor de voorbereiding van woningbouwplannen, lopen op 31-12-2026 af. In 2027 verwachten we een nieuwe SPUK-uitvoeringskracht woningbouw te ontvangen. Hiervan hebben we nog geen beschikking ontvangen. Deze is dan ook nog niet geraamd in deze begroting. Doel van deze uitkering is de uitvoeringskracht van gemeenten en provincies te versterken. De bedoeling is dat gemeenten bij de provincie extra capaciteit kunnen aanvragen, bijvoorbeeld voor projectleiders en experts op het gebied van vergunningverlening. De provincie zorgt ervoor dat de beschikbare capaciteit goed wordt verdeeld onder gemeenten. Daarnaast is het geld bedoelt voor de uitvoering van de woondeals en de ondersteuning van regionale versnellingstafels. Een regeling voor het versterken van de uitvoeringskracht is nog in ontwikkeling.
2027-40	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 27 Tabel doelindicatoren, KRW	DCMR heeft de inventarisatie afgerond lezen we. Nog wat analyses nodig. Wanneer krijgen wij de resultaten om ze te bespreken? 2027 nadert snel, wel fijn wanneer PS weet waar nog aan gewerkt moet worden. T.b.v. het debat wel nodig deze uitkomsten tijdig te hebben.	De resultaten ontvangen we meestal in het eerste kwartaal van de daaropvolgende jaar. In dit geval is het van januari tot maart 2027. De resultaten worden meegenomen in de monitoringsrapportage 2026 van het Milieuprogramma 2023-2027.

2027-41	BBB	Bladzijde 28 North Seaport NSP Novex zet in op leefbaarheid in het gebied. Met alle partners is een uitvoeringsagenda opgesteld.	Zijn daarbij ook grondeigenaren betrokken? Of zijn dat geen partners?	De Uitvoeringsagenda is opgesteld door de NSPD-partners: de overheden aan Nederlandse en Vlaamse zijde, zijnde de BGTS-partnerbesturen (de gemeenten Terneuzen, Borsele, Vlissingen, Zelzate, Evergem, de stad Gent en de provincies Zeeland en Oost-Vlaanderen), het Nederlandse Rijk en de Vlaamse Overheid) en North Sea Port. Grondeigenaren zijn geen partner in de NSPD-governance.
2027-42	BBB	Bladzijde 28 North Seaport NSP Novex zet in op leefbaarheid in het gebied. Met alle partners is een uitvoeringsagenda opgesteld.	Haven aan de horizon is om de leefbaarheid in de kanaalzone te bevorderen. Wanneer gaat de omgeving van de kanaalzone wat van merken?	Leefbaarheid in de Kanaalzone is geen eindstation van de ontwikkelingen binnen NSPD, maar een voorwaarde die er vanaf het begin bij hoort. De Uitvoeringsagenda bevat sleutelprojecten die direct raken aan leefbaarheid, zoals wonen, bereikbaarheid (onder meer de snelle busverbinding Gent–Terneuzen) en de koppelingsgebieden. Deze projecten zijn in uitvoering of worden opgestart. Wat de omgeving merkt, hangt af van de invulling van de projecten die de komende periode steeds meer vorm zullen krijgen. Een specifieke datum waarop effecten zichtbaar zijn en worden, is daarom niet te geven
2027-43	D66 Zeeland	Bladzijde 29 Over de zin: 'We denken mee in het project ‘Proeftuin Brouwersbaai’.'	Waarom alleen meedenken en niet actief ondersteunen?	We denken inderdaad niet alleen mee, maar hebben het project ook ondersteund met subsidie en cofinanciering voor onderzoek en de zoektocht naar mogelijkheden om erosie aan het strand te verminderen en meer natuurlijke aangroei te bevorderen.
2027-44	VVD	Bladzijde 31 Realisatie Woondeal/Woonagenda	Hoeveel middelen wordt er concreet vrijgemaakt en specifiek gelabeld als beschikbaar voor een ondersteunende rol richting gemeenten en andere partijen, dus los van de andere aspecten (kennisontwikkeling, onderzoek, bijeenkomsten en subsidies)? Graag een toelichting.	De huidige subsidieregeling flexpool en de regeling versnellingsteam, voor de voorbereiding van woningbouwplannen, lopen op 31-12-2026 af. In 2026 hadden we 200.000 beschikbaar voor de subsidie flexpool en 300.000 voor de raamovereenkomst versnellingsteam. In 2027 verwachten we een nieuwe SPUK-uitvoeringskracht woningbouw te ontvangen. Hiervan hebben we nog geen beschikking ontvangen. Deze is dan ook nog niet geraamd in deze begroting. Doel van deze uitkering is de uitvoeringskracht van gemeenten en provincies te versterken. De bedoeling is dat gemeenten bij de provincie extra capaciteit kunnen aanvragen, bijvoorbeeld voor projectleiders en experts op het gebied van vergunningverlening. De provincie zorgt ervoor dat de

				beschikbare capaciteit goed wordt verdeeld onder gemeenten. Daarnaast is het geld bedoelt voor de uitvoering van de woondeals en de ondersteuning van regionale versnellingstafels. Een regeling voor het versterken van de uitvoeringskracht is nog in ontwikkeling.
2027-45	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 33 Vergunningen.	DCMR ervaart druk op de vergunningaanvragen. Is het mogelijk dat de RUD die aanvragen afhandelt? Dan is er misschien meer capaciteit nodig bij de RUD maar krijgt deze organisatie ook meer impact voor de regio.	Nee dat is niet mogelijk, doordat DCMR vergunningverlening uitvoert voor de meest risicovolle bedrijven waarvoor specialistische kennis is vereist en deze is niet in die mate bij RUD Zeeland standaard aanwezig. Dit naast dat ook wettelijk is bepaald dat de uitvoering van deze taken bij een Seveso-OD belegd moeten zijn.
2027-46	D66 Zeeland	Bladzijde 34 Over '020109'	GS verwachten bijna € 2 miljoen meer uit te geven dan er voor 2026 begroot is op dit thema. Als ik dan kijk op bladzijde 28 dan zie ik daarbij geen toelichting op waar dat geld naartoe gaat. Zouden we een toelichting kunnen krijgen op waar dat aan besteed wordt (is dat bijvoorbeeld NOVEX of JCV) en waarom GS daar een stuk meer geld voor heeft begroot dan dit jaar?	De ruim 2 miljoen betreffen de middelen die in het kader van de afwikkeling van de compensatie voor het niet komen van de Marinierskazerne zijn ontvangen, voor het onderdeel sloop / ontmanteling van het MOB complex. Die middelen waren in 2025 doorgeschoven naar 2027 in afwachting van de planning van deze werkzaamheden die gekoppeld zijn aan de benodigde dijkverzwaring in dat gebied en ontsluitingsroute van de Oostelijke Bermweg voor de JCV. In 2027 zal bekeken worden of deze middelen mogelijk doorgeschoven moeten worden.
2027-47	D66 Zeeland	Bladzijde 38 Over 'Natuurontwikkeling'	Waarom is het einddoel '0'?	Het gaat om het aantal ha nog te realiseren nieuwe natuur. Het is de bedoeling dat we op begeven moment klaar zijn en daarmee nog 0 in te richten hectares overhebben.
2027-48	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 38 Tabel doelindicatoren	Waarom staat er bij onderdeel natuurontwikkeling niet meer hoeveel ha nieuwe natuur er nog nodig zijn in/voor 2027? Dat is toch het eindjaar? Andere keren waren die gegeven er altijd> graag toelichting.	De verwachte restopgave eind 2027 wordt momenteel geschat op ca. 230 hectare. Dit is niet goed doorgekomen in de gegevens.
2027-49	VVD	Bladzijde 38 Doelindicatoren Bij “Volhoudbare landbouw staat dat er in het jaar 2024 200 ondernemers betrokken waren bij nieuwe kennistrajecten, en dat dit in 2025 niet bekend was. Vervolgens staat er voor het	Waarom is de stand van het jaar 2025 niet bekend. Graag een toelichting.	In 2025 hebben we via kennisoverdrachtsprojecten minimaal 550 boeren bereikt. Het daadwerkelijke aantal kan mogelijk hoger liggen, omdat er geen zicht is op niet geregistreerde bijeenkomsten. Dit was op het moment van schrijven, afgelopen zomer, nog niet volledig bekend.

		jaar 2027 een streefwaarde van 400 en dat het einddoel 500 is.		
2027-50	Partij voor de Dieren	Bladzijde 39 Programma Balans in Landelijk Gebied – Doelindicatoren	Bij Natuurbeheer Percentage areaal waarbij instandhoudingsdoelen bereikt zijn Waarom is dit percentage in 2025 zo laag?	De meeste instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden worden niet gehaald. Dit wordt met name veroorzaakt door externe omstandigheden, zoals hydrologie en stikstof depositie. Ook het areaal waar de doelen wèl gehaald worden is relatief beperkt. Daarom is het procentuele areaal waar de doelen wèl zijn gehaald, relatief laag.
2027-51	D66 Zeeland	Bladzijde 41	Zouden we inzicht kunnen krijgen in hoeveel er begroot is voor: 'Het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) toepassen voor agrarisch natuurbeheer op landbouwgronden via het collectief Poldernatuur' en 'Het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) toepassen om natuurbeheer in natuurgebieden te vergoeden en aan te sturen volgens het vastgestelde beleidskader uit het Natuurbeheerplan'	Op de begroting staat ca. € 4,8 miljoen voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer. Dit betreft ten eerste de provinciale cofinanciering die nodig is naast de inzet van de ons toegekende Europese middelen. Daarbij komen toegekende Rijksmiddelen uit het ANB-budget van LVVN. In het recente openstellingsbesluit (29-9-2026) is daar nog provinciaal geld uit de Koplopersmaatregel Versterking Agr. Natuurbeheer en uit het Programma Natuur aan toegevoegd. Daarnaast is €500.000,- aan ANB-middelen beschikbaar gesteld voor de aanleg van landschapselementen via de regeling Behoud Zeeuwse Soorten. Voor het beheer van natuurgebieden is in de begroting 2027 €10 miljoen opgenomen. Op basis van afspraken met het Rijk wordt voor 2027 landelijk eenmalig €100 miljoen extra beschikbaar gesteld. Daarvan wordt €56 miljoen rechtstreeks door het Rijk gefinancierd en €44 miljoen door de Provincies voorgefinancierd. Voor Zeeland betekent dit naar verwachting, afhankelijk van de definitieve verdeelsleutel, circa € 4,8 miljoen aan aanvullende middelen voor natuurbeheer in 2027. Hiervoor is een begrotingswijziging voorzien. (nb. Toevalligerwijs gaat het hier twee maal over € 4,8 miljoen)
2027-52	VVD	Bladzijde 41 Acties	• Kan een overzicht gegeven worden van de lopende beheercontracten die in 2029 en	De volgende beheercontracten lopen t/m 2028:

		Het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL) Er wordt aangegeven dat lopende beheercontracten in 2029 en 2030 aflopen en dat de lopende discussie effecten kan hebben voor de begroting van 2027.	2030 aflopen? • Wat zijn de effecten als de contracten niet tijdig worden verlengd. • Op welke wijze denkt men hierop te kunnen gaan anticiperen, graag een toelichting.	- Het Zeeuwse Landschap - Natuurmonumenten - Natuurcollectief Zeeland - Unie van Bosgroepen - Vereniging Natuurbeheer Groot Eiland - Brabants Landschap De volgende beheercontracten lopen t/m 2029 : - Stichting der Heerlijkheden Oosterland, Sirjansland en Oosterstein (kortweg: Heerlijkheden Oosterland) - Staatsbosbeheer De voortzetting van de beheercontracten staat niet ter discussie. De lopende discussie gaat uitsluitend over de hoogte van de beheertarieven (standaardkostprijzen (SKP)) voor nieuwe subsidiebeschikkingen. De huidige vergoedingen zijn namelijk onvoldoende om de gestegen kosten van natuurbeheer te dekken: het tekort bedraagt volgens de landelijke evaluatie van de SKP's 40%. Zie ook beantwoording vraag 2027-51.
2027-53	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 41 Subsidie natuurbeheer	Provincies voeren overleg met Rijk staat o.a. in taskforcebrief TK. Enig idee wanneer de uitkomsten bekend zijn? En de mogelijke effecten voor Zeeland? Van belang om hierover goed te kunnen oordelen, o.i. nog gewenst in deze periode PS.	De inzet van Rijk en Provincies is om in het volgende Natuurpact (vanaf 2028) afspraken te maken over een structureel toereikende financiering van het natuurbeheer (84% van de geëvalueerde SKP-tarieven). Voor het beheerjaar 2027 maken de Provincies afspraken met het Rijk over een eenmalige financiële aanvulling om het actuele tekort te verkleinen. Zie ook de beantwoording van vraag 2027-51.
2027-54	D66 Zeeland	Bladzijde 42 Over de watercrassula en extra onderzoek:	eerder zijn er al onderzoeken uitgevoerd in Zeeland voor de bestrijding hiervan. Hebben die geen duidelijk beeld gecreëerd over hoe dat plantje wel of niet moet worden behandeld?	De onderzoeken die lopen zijn allemaal meerjarig om de verschillende effecten van onder andere het weer goed te kunnen meten. Helaas is er tot op heden nog weinig bekend over effectieve bestrijdingsmaatregelen.

2027-55	D66 Zeeland	Bladzijde 42	In het verleden is er onderzoek gedaan naar de impact van verwilderde huiskatten op vogels op Neeltje Jans. Is er ondertussen meer beeld van de impact van (verwilderde) huiskatten op het behalen van Natura2000 doelstellingen?	Op dit moment wordt door Rijksuniversiteit Groningen uitgebreid onderzoek gedaan naar de impact van katten op N2000 doelstelling weidevogels. De algehele onderzoeksresultaten zijn nog niet gepubliceerd van dit onderzoek.
2027-56	D66 Zeeland	Bladzijde 42	Dat onderzoek liet zien dat de impact redelijk beperkt was, algemener onderzoek van Tilburg University oordeelt wel dat er impact is. Wat is de visie van GS hierop?	Gedeputeerde Staten maken zich zorgen over de impact van (verwilderde) huiskatten op Natura2000-doelstellingen, daarom is het onderzoek zoals genoemd in het antwoord op vraag 2027-55 van belang. Tegelijkertijd liggen de mogelijkheden om de problematiek aan te pakken grotendeels bij het Rijk en bij de gemeenten (het wijzigen van Landelijke wet- en regelgeving en het wijzigen van de APV's).
2027-57	Partij voor de Dieren	Bladzijde 42 Programma Balans in Landelijk Gebied – Invasieve exoten	Er komen 1 à 5 rosse stekelstaarten voor in Zeeland. Waarom moet daar een aparte bestrijdingsactie voor opgezet worden als de jagers op dezelfde plekken toch al op vogels aan het jagen zijn?	De bestrijding van de Rosse stekelstaart loopt al een aantal jaren via de aansturing van 2 verschillende jagers. Door die inzet is de verspreiding van de Rosse stekelstaart erg klein. Het bejagen van deze exoot is specialistisch werk, waar veel geduld voor nodig is. Het bejagen van de Rosse stekelstaart is voor reguliere jagers (niet in opdracht) niet interessant genoeg. Wanneer deze opdracht zou stoppen, zal het aantal Rosse stekelstaarten weer groeien en opnieuw verder verspreiden.
2027-58	D66	Bladzijde 43 Over deze doelstelling: 'Uitvoeren van natuurherstelmaatregelen in of nabij Natura2000-gebieden zoals vastgelegd in de (ontwerp) Natura 2000-beheerplannen en Natuurdoelanalyses'	Hoe verhoudt dit zich tot onze begroting voor SNL? Besteden wij geld via subsidie aan beheerders in Natura2000 gebieden en daarnaast ook nog een losse begroting voor natuurherstelmaatregelen?	Vanuit de SNL-begroting subsidiëren wij regulier natuurbeheer, ook in Natura 2000-gebieden. Voor natuurherstelmaatregelen zijn afzonderlijke middelen beschikbaar. Deze herstelgelden worden uitsluitend aanvullend op reguliere beheergelden ingezet, ongeacht of het beheer via SNL of anderszins wordt gefinancierd. Dezelfde werkzaamheden worden dus niet dubbel bekostigd. Als regulier natuurbeheer tijdelijk niet kan worden uitgevoerd vanwege herstelmaatregelen, wordt de reguliere beheervergoeding tijdelijk stopgezet.
2027-59	SGP	Bladzijde 43 Gebiedsprogramma, zoet water	Wordt gesproken over koploper projecten "Plaatsen van zoet/zout stuw en aanpassing systeem" Graag nader duiding van deze maatregel.	Dit idee in het Grenspark is ontstaan vanuit het gebied en samen met het waterschap opgepakt. Er worden 3 constructies (zoete stuwen) in het hoofdwatersysteem van het waterschap geplaatst. Deze constructies worden vóór bestaande stuwen geplaatst. De werking is gebaseerd op het feit dat zout/brak water zwaarder is dan zoet water. De zoete stuw heeft daarom een opening aan de onderzijde van de stuw, waardoor het

				(zwaardere) brakke/zoute slootwater eerder wordt afgevoerd dan het zoete (regen)water dat in de sloot komt. De techniek van de zoete stuwen is op laboratorium-schaal, via digitale modellen en in kleinere watersystemen getest, maar nog nooit in een hoofdwatersysteem van het waterschap. Om het effect te meten wordt er tevens een digitaal meetnet rond de stuwen geplaatst (= tevens een koplopermaatregel), zodat we de werking real-time kunnen volgen.
2027-60	D66 Zeeland	Bladzijde 43	We lezen precies dezelfde doelstelling over de gele biesleslie en watercrassula in de begroting voor 2026. Wat is er gekomen van die doelstelling in dit kalenderjaar?	Voor de gele bieslelie is een onderzoek uitgezet aan Stichting Bargerveen en Floron. Het hoofddoel van het onderzoek is het vinden van effectieve bestrijdings- beheersmaatregelen. Het onderzoek is gestart met een literatuurstudie om de huidige kennis te inventariseren. Daarnaast wordt de plant ook onderzocht o.a. om te ontdekken hoe de plant zich verspreidt. Daarna zijn er specifieke maatregelen gekozen met de meeste kans van slagen. Die maatregelen worden op dit moment op verschillende locaties in Zeeland onderzocht.
2027-61	D66 Zeeland	Bladzijde 45 Over deze zinnen: 'Via periodieke jaargesprekken met de terreinbeheerders wordt gemonitord in hoeverre de afgesproken openstelling wordt gerealiseerd. De ambitie is dat 90% van de daarvoor geschikte natuurgebieden toegankelijk en/of beleefbaar is.	Hoe verhoudt dit zich tot de zeegroentensnijders?	De ambitie is inderdaad dat 90% toegankelijk en/of beleefbaar is. De gebieden waar zeegroenten gesneden worden vallen onder de resterende 10%. Dit zijn immers gebieden waar een toegangsbeperking op ligt, de zogenaamde TBB gebieden. Normaal gezien zijn deze niet toegankelijk. Voor het snijden van zeegroenten wordt hier, buiten het broedseizoen, een uitzondering op gemaakt en mogen de zeegroentensnijders de gebieden ondanks de beperking wel betreden.
2027-62	D66 Zeeland	Bladzijde 45 Over deze zinnen: 'Via periodieke jaargesprekken met de terreinbeheerders wordt gemonitord in hoeverre de afgesproken openstelling wordt gerealiseerd. De ambitie is dat 90% van de daarvoor geschikte natuurgebieden toegankelijk en/of beleefbaar is'	Zijn hun gebieden ook onderdeel van de ambitie om 90 procent toegankelijk te houden? Zo ja, hoe kan het dan dat zij in de tijd worden geweerd en alleen met een vergunning toegang kunnen krijgen?	Zie antwoord op vraag 2027-61

2027-63	Partij voor de Dieren	Bladzijde 46 Programma Balans in Landelijk Gebied - Brandingstrategie	Hoe wordt gemeten wat het effect is van de brandingstrategie?	De jaarlijkse inzet via promotiecampagne “Alle Kanten” en de activatiecampagne “Je Natuurlijke Kant” wordt gemonitord: het aantal bezoekers, hoe vaak ze doorklikken en de tijd die zij doorbrengen op de landingspagina natuurinzeeland.nl wordt gemeten en de reacties op de inzet via social media, zowel van onze provinciale accounts als die van de natuurorganisaties wordt bijgehouden. De resultaten van het bereik van beide campagnes zijn (nog altijd) zeer goed. Zie bijgaand bestand voor de cijfers over 2025: Verantwoording Natuurbranding en -beleving 2025.pptx
2027-64	Partij voor de Dieren	Bladzijde 50 Programma Balans in Landelijk Gebied - bedrijfsrestaurant	“Verkennen verhogen aandeel biologische producten in provinciale bedrijfsrestaurant” Genoeg biologische boeren in Zeeland die met één telefoontje alles biologisch kunnen leveren, wat valt er dan te verkennen?	We hopen met deze actie het voorbeeld van het Rijk te volgen en de oproep om meer biologisch in de eigen catering op te nemen (richting 50%). We gaan verkennen hoe we het aandeel biologische producten in ons bedrijfsrestaurant binnen de nieuwe aanbesteding kunnen laten groeien (procentueel en volume) en welk aandeel daarin realistisch en werkbaar is. Hierin spelen zaken mee waaronder beschikbaarheid en leveringsgarantie, duurzaamheid en prijs, maar ook de afweging ten opzichte van andere beleidsdoelstellingen zoals inkoop via de korte keten/lokaal en streekproducten. Soms kan dit samen gaan, maar lokaal betekent niet altijd duurzaam en niet ieder streekproduct is per definitie biologisch.
2027-65	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 53 Programma Ondernemend Zeeland	Op 17 april 2026 hebben Provinciale Staten de motie over een provinciaal platform voor hergebruik van bouwmaterialen aangenomen. Daarbij is gevraagd PS vóór de Begroting 2027 te informeren over de uitkomsten van de verkenning en het mogelijke vervolg. Waar kunnen Provinciale Staten deze terugkoppeling vinden en wat zijn de belangrijkste uitkomsten van de verkenning?	In de GS-vergadering van 27 oktober stellen we onze reactie op de motie vast. Middels een brief aan u Staten zullen we u vervolgens informeren over de uitkomsten en een voorstel doen over een vervolg.
2027-66	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 53 Programma Ondernemend Zeeland	Hoe wordt het arbeidsmarktbeleid verbonden met wonen, onderwijs, cultuur, mobiliteit en werkgeversbeleid, en welke nulmeting wordt gebruikt?	Vanuit de rol als netwerkregisseur stimuleert de provincie samenwerking tussen deze beleidsterreinen en betrokken partners. Voor het monitoren van de ontwikkelingen wordt gebruik gemaakt van bestaande gegevens en onderzoeken, waaronder cijfers van het CBS, UWV en de Zeeuwse Arbeidsmarktmonitor (arbeidsmarktinzicht.nl).

2027-67	BBB	Bladzijde 53 Ondernemend Zeeland Er wordt uitgebreid gesproken over Industrie, MKB en NSP. 10.	Zijn boeren ook ondernemers? Zo ja, waarom wordt er dan in een klein gedeelte bladzijde 69 alleen gesproken over Food Delta Zeeland en Zeker Zeeuws.	Uiteraard zijn boeren (net zoals vissers overigens) ondernemers. Landbouw komt op verschillende plaatsen terug in de begroting, voornamelijk in hoofdstuk 3 (Programma Balans in Landelijk Gebied). De accounthouder van beide door u genoemde organisaties is organisatorisch ingebed bij het Team Ondernemend Zeeland, vandaar dat de financiering van beide stichtingen in dat hoofdstuk is opgenomen.
2027-68	BBB	Bladzijde 53 Ondernemend Zeeland Er wordt uitgebreid gesproken over Industrie, MKB en NSP. 10.	Horen boeren ook in het plaatje van "shaping the future delta"?	Ja, boeren horen zeker in dit plaatje thuis. Boeren bouwen aan de delta van de toekomst door te zorgen voor voedsel, een vitaal landschap, gezonde bodems, slim watergebruik en innovatie in de landbouw. Dit komt tot uiting in verschillende showcases die naar buiten worden gebracht waaronder Meulwaeter (gebruik van de TOR robot), vertoond in de video tijdens Concert at Sea en de expositie van Luca Locatelli in de Oostkerk, De Mariahoeve, als case in de imagocampagne in samenwerking met Gemeente Hulst, berichten en vermeldingen over de app Lekker bij de Boer en diverse pagina's op Zeeland.com zoals Food - Agri en Aqua | Zeeland.com Ook wordt aandacht besteed aan streekproducten via de campagne Zeeuwse Smaken. Hierin staan verschillende lokale producten centraal, zowel vanuit de natte als droge kant.
2027-69	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 57 Inzet EU-subsidies en blz. 81 Samenwerkende besturen en blz. 88 samenwerken Vlaanderen	Waarom wordt in deze geopolitieke tijden geen gewag gemaakt van dat Zeeland ook intensief samenwerkt binnen het Straits Committee met Frankrijk en Engeland naast Vlaanderen? Graag toelichting, het lijkt de fractie van PvdAGL dat hier toch ook kansen liggen.	De fractie van PvdAGL heeft gelijk. Er zijn veel meer grensoverstijgende samenwerkingsverbanden waar intensief mee samengewerkt wordt en waar voor Zeeland goede resultaten worden behaald. De opsomming op blz. 57 is daarom ook niet limitatief maar geeft slechts een beeld.
2027-70	SGP	Bladzijde 58-60 Visserij	De Blue Deal Mosselkweek Voordelta die in maart 2026 verlengd is. Wat zijn de resultaten tot nu toe?	Op 23 september jl. heeft het Noordzeeoverleg ingestemd met het alloceren van €2,8 miljoen voor de uitvoering van de 2e fase van de pilot mosselhangcultuur in de Voordelta. Het overleg met RWS over de vergunning in het kader van de Waterwet is nog altijd gaande en verloopt moeizaam.
2027-71	SGP	Bladzijde 60 en bladzijde 214 Visserij	Uitvoering geven aan het Visserij Ontwikkel Plan (VOP). Graag nadere duiding. Daarnaast valt op bladzijde 214 op dat bij de OP SPUK Visserij ontwikkelplan geen toevoegen of onttrekkingen zijn de komende jaren. Gebeurd er dan niets op dat onderdeel?	Voor de uitvoering van het VOP is voor de regio Zuidwest Nederland door de (toenmalige) minister van LNV circa € 5 mln beschikbaar gesteld. Hiervoor worden in 7 gemeenten in totaal 12 projecten uitgevoerd. Inmiddels zijn in 6 gemeenten deze projecten in uitvoering. Met gemeente Goeree-Overflakkee is overleg gaande over de trage start van de uitvoering. De

				provincie Zeeland is coördinator en 'kassier' van het VOP Zuidwest Nederland. In onze laatste functie sluizen we de rijksmiddelen door aan de betreffende gemeenten. Provinciale co-financiering is hierbij niet aan de orde.
2027-72	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 60 en bladzijde 138 Impuls en HZ hub AI en Datagedreven werken met AI	Kan aangegeven worden of en zo ja hoe deze instellingen bij zo'n hub (überhaupt in onze digitale communicatie en opslagsystemen) proberen de invloed van big tech uit de USA o.a. te minderen/meer aansluiting op eigen EU-veiligheidssystemen?	Ja, de beoogde AI-hub kan bijdragen aan het verminderen van de afhankelijkheid van Amerikaanse Big Tech. Impuls Zeeland werkt momenteel aan het plan voor de AI-hub. De AI-hub richt zich onder meer op het delen van kennis en praktijkervaringen over alternatieven voor Big Tech, zoals open-sourcetoepassingen. Hiermee krijgen bedrijven en organisaties beter inzicht in de mogelijkheden om over te stappen naar andere digitale oplossingen en wordt de drempel om die overstap te maken verlaagd. Daarnaast stimuleert de AI-hub gezamenlijke projecten van overheden, bedrijven en onderwijs die bijdragen aan digitale autonomie, cybersecurity en dataveiligheid. De AI-hub kan daarmee organisaties ondersteunen bij het maken van bewustere keuzes, maar neemt hun afhankelijkheid van Big Tech niet zelf weg. De daadwerkelijke overstap naar alternatieven blijft de verantwoordelijkheid van de organisaties zelf.
2027-73	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 62 Acties marketing Zeeland	Dit wordt beetje repeterend verhaal ons inziens. Kan aangegeven worden welke resultaten de ZMO de afgelopen jaren, zeker ook in 2026, heeft geboekt? Sinds het verdwijnen van de VVV's veel over gesproken, veel plannen, kwartiermaker aangesteld, maar het blijft o.i. onduidelijk. Graag opsomming met toelichting en verwachting wanneer e.e.a. klaar is.	Hieronder lichten wij de belangrijkste activiteiten en resultaten uit 2025 en 2026 toe, aan de hand van de vier sporen uit de begroting 2027. 1. Digitale marktbewerking via zeeland.com 2025/2026 • Zeeland.com: 2,3 miljoen bezoeken, 4,9 miljoen pagina's bekeken. • Social media: 197.700 volgers en 38.000 nieuwsbriefabonnees. • Nieuwe ontwikkelingen: AI strategie gericht op vindbaarheid en functionaliteiten voor merkactiviteiten. 2. Ontwikkelen en uitdragen van de merkstrategie 2025 • Samen met stakeholders, ontwikkeling overkoepelend imagocampagneconcept.

				• Lancering eerste campagne samen met Gemeente Vlissingen over de Kenniswerf. • Beerda marktonderzoek: merk Zeeland stijgt op de ranglijst van provincies van plek 9 naar 5; • Twee netwerkevenementen. 2026 • Uitbouw imagocampagne met andere gemeenten waaronder Noord-Beveland (aquacultuur), Gemeente Tholen (technologie/mobiele windvanger) en Gemeente Hulst (zilte teelt). • Herpositionering: van ZMO/MOZ naar Zeeland & Partners; • Twee bijeenkomsten van Club Zeeland (nieuwe naam voor de netwerkbijeenkomsten). • Ontwikkeling Merkalliantie met vertegenwoordigers van overheden, onderwijs en bedrijfsleven. • Uitvoering eerste Imagomonitor Merk Zeeland: resultaten worden met PS gedeeld. • Zeeland experience tijdens Concert at Sea (ca. 1.500 bezoekers), expositie Anatomy of a living delta in Oostkerk (7.000 bezoekers), expositie, film en trailer voor iedere film tijdens Film by the Sea (ca. 40.000 bezoekers). 3. Omvorming naar een zelfstandige merkorganisatie 2024 • Koersdocument Merkorganisatie Zeeland en uitvraag gemeenten. 2025 • Verkenning verzelfstandiging; conclusie is gedeeld met PS: eerst een aantal volgende stappen zetten, waaronder aantrekken manager/beoogd directeur, realiseren samenwerking met gemeenten, inrichting organisatie etc. • In oktober 2025 start manager Emiel Kuijpers. • In november benoeming Raad van Advies, beoogd Raad van Toezicht. • 11 gemeenten dragen financieel bij aan de merkactiviteiten. 2026

				• Uitwerking raamwerk zelfstandige stichting en voorlopige begroting. • 13 gemeenten dragen financieel bij aan merkactiviteiten; • Intentie gemeenten en Provincie verzelfstandiging. 2027 • Indien alle seinen op groen staan, inzetten proces verzelfstandiging per 2028, inclusief besluitvormingsproces GS en PS. 4. Activiteiten en campagnes voor specifieke doelgroepen 2025 • Arbeidsmarktcampagne gericht op technici. • Merkcampagne 'In Zeeland zet jij het naar je hand'. • Toeristische campagnes rondom Zeeuwse Smaken, Stad & Ommeland en 'Zeeland wakkert je aan'. De gezamenlijke campagnes realiseerden een gerapporteerd bereik van 16,1 miljoen views en leverden 418.000 klikken naar zeeland.com op. 2026 • Toeristische campagne ‘Je strandt het mooist in Zeeland’, gericht op Nederlandse, Vlaamse en Duitse bezoekers. • Project Binden en Boeien van jongeren aan Zeeland, op basis van verschillende onderzoeken, ontwikkeling van netwerksamenwerking en campagneconcept. Uitwerking hiervan in december. • Campagne gericht op aantrekken bezoekers Hulst in relatie tot de vernieuwde bereikbaarheid Hulst, na afsluiting van de toegangsweg via Kapellebrug.
2027-74	SGP	Bladzijde 63 Arbeidsmarkt	Doelstelling: creëren van een arbeidsmarkt die wendbaar en toekomstbestendig is en kan voldoen aan de vraag naar voldoende gekwalificeerde arbeidskrachten voor de Zeeuwse arbeidsmarkt Vraag: is goed in beeld of bijvoorbeeld leerlingen die praktisch opgeleid worden (‘ Pro leerlingen’) ook in voldoende mate kunnen instromen in bijvoorbeeld zorginstellingen, kinderopvang en andere semi-publieke instellingen? Dit omdat leerlingen van ‘ pro’ geen officieel	Deze leerlingen zijn zeker in beeld bij ons. Ze kunnen eventueel ook een vervolgopleiding volgen via een opleiding bij Scalda of via Pieter Zeeman Lyceum en Calvijn College en via die wegen de arbeidsmarkt betreden.

			MBO diploma (of andersinds krijgen) maar wel van veel waarde kunnen zijn.	
2027-75	BBB	Bladzijde 64 Vertaling analyse bereikbaarheid op peil naar bereikbaarheid van voorzieningen	In 2026 zou de foto van de bereikbaarheidssituatie in Zeeland worden opgeleverd. Wat is de huidige stand? Wanneer kunnen we deze resultaten verwachten? Hoe wordt PS geïnformeerd? Wat is het plan voor 2027 voor de hieruit volgende aanpak op de bereikbaarheid van voorzieningen?	De bereikbaarheidsanalyse voor bereikbaarheid op peil wordt momenteel afgerond. Bij het BO MIRT op 5 november verwachten wij met het ministerie afspraken te kunnen maken over de vervolgstappen op de analyse. Wij zien namelijk de noodzaak uit de analyse om te gaan werken aan de bereikbaarheid van de voorzieningen. Na vaststelling van de analyse zullen wij deze aan Provinciale Staten toe te sturen.
2027-76	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 64 Mobiliteit op maat - speerpunten	Waarom staat het Actieprogramma Fiets niet bij de speerpunten?	Alle activiteiten uit het programma zijn belangrijk, omdat bij speerpunten niet alles genoemd kan worden is een selectie gemaakt voor het blok speerpunten.
2027-77	SGP	Bladzijde 66 Binnenvaart	Het stimuleren van de modal shift van weg naar water, spoor en buisleidingen, wat het investeren in de binnenvaart en het verbeteren van het spoor legitimeert. Welke projecten model shift staan in de planning voor komende jaar en/of zijn gerealiseerd.	Hierop zullen wij in onze brief over het actieprogramma binnenvaart terugkomen, aangezien dit moet worden opgevraagd bij Impuls Zeeland die namens ons dit bij bedrijven stimuleren en de aanvragen voor modal shift subsidie naar het Rijk begeleiden.
2027-78	BBB	Bladzijde 66 Er wordt bezien hoe aanspraak te maken op de door het ministerie van IenW beschikbare budget voor realisatie van Truckparkings.	Is het inmiddels duidelijk aan welke voorwaarden moet worden voldaan om hiervoor in aanmerking te komen?	Nee, het ministerie van IenW werkt in samenwerking met de werkgroep die hiervoor is ingericht aan de uitwerking van die voorwaarden. Als Provincie Zeeland hebben we zitting in die werkgroep.
2027-79	SGP	Bladzijde 66-67 Binnenvaart	Het komen tot samenwerkingsverband Zeeland Inland Ports. Graag nadere duiding van dit samenwerkingsverband en wat de status is. Hoe staat het met de gemeentelijke inspanningen voor het realiseren van ligplaatsen voor de binnenvaart ?	Dit is een nieuw initiatief om te gaan ontplooien. De afgelopen jaren zijn de gesprekken met gemeenten rond de binnenvaart geïntensiveerd. Wij denken dat een volgende stap daarin gepast is om na te jagen, namelijk naar een soortgelijke samenwerking te komen zoals die ook voor binnenhavens in bijvoorbeeld Noord-Brabant en Limburg al actief is. Met verschillende gemeenten zal in de komende maanden duidelijk worden of er echt bereidheid is om extra ligplaatsen te realiseren. Wij zijn voornemens voor het einde van het jaar een subsidieregeling open te stellen, die vervolgens tot 1 maart 2027 open zal staan voor het indienen van concrete voorstellen door gemeenten.
2027-80	ChristenUnie	Bladzijde 67-68 en 72	Hoe is het lastenbudget van € 37,6 miljoen voor de regionale mobiliteitsstrategie verdeeld over de belangrijkste onderdelen, en welke prestatienormen	De lasten zijn als volgt verdeeld: • € 21 miljoen voor de busconcessie • € 7,4 miljoen voor de Westerschelde Ferry

			gelden in 2027 voor de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van de Flex?	• € 4,8 miljoen voor de Flex • € 1,7 miljoen voor de GR Publiek Vervoer Zeeland • € 0,9 miljoen regio deal North Sea Port District (hubs, studies deelmobiliteit, bus Gent-Terneuzen en Zierikzee-Rotterdam) • € 0,6 miljoen Living Lab Slimme Mobiliteit • € 0,4 miljoen investeringen Hubs Daarnaast zijn er kleinere budgetten voor bijdrage aan samenwerkingsverband DOVA, onderzoeken, OV-klantenbarometer, bijdrage aan Landelijk Toekomstbeeld OV, subsidies buurtbusverenigingen, OPOV en dergelijke. In de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Publiek Vervoer Zeeland zijn als prestatienormen voor de Flex opgenomen: • Daar waar de Flex operationeel is, is overal binnen 500 meter een opstappunt tussen 6 en 23 uur bereikbaar met publiek vervoer. • De reiziger waardeert de dienstverlening met minimaal een 8 (uit 10). Hierbij wordt gemonitord op de reizigersaspecten zoals benoemd in de Regionale Mobiliteitsstrategie (RMS).
2027-81		Bladzijde 69 Verbetering verkeersveiligheid	Doelstelling: in de Zeeuwse Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid uit 2020 is het doel opgenomen om in 10 jaar tijd het aantal verkeersslachtoffers te halveren. Uit de cijfers op bladzijde 71 blijkt een tegenovergestelde trend, namelijk dat het aantal verkeersslachtoffers (fors) toeneemt. Welke analyse trekt GS hier uit? Zijn de tot nu toe ingezette acties afdoende om dat doel te halen? Wat zijn de acties die uit deze analyse volgen om het in 2020 gestelde doel te halen in 2030?	De conclusie is dat de verkeersveiligheid in Zeeland achteruit aan het gaan is. Zoals in de begroting opgenomen vraagt dit dat we de huidige aanpak gaan bijstellen en gaan afwegen wat dit voor inzet van de Provincie Zeeland vraagt. Wij gaan daar ook graag verder in gesprek met PS en verwachten in de eerste helft van 2027 een nieuw uitvoeringsprogramma Strategisch Plan Verkeersveiligheid te kunnen komen.
2027-82	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 69 Doelstellingen verbetering verkeersveiligheid	Waarom worden investeringen voor de fietsveiligheid op gebied van duurzame verlichting niet genoemd in de begroting? Is hier ook geen budget voor gereserveerd	In de begroting was hier geen budget voor gereserveerd. Met de najaarsnota wordt dit toegevoegd aan de begroting voor 2027 bij positieve besluitvorming van Provinciale Staten over de najaarsnota.

2027-83	Partij voor de Dieren	Bladzijde 70 Mobiliteit op maat – Verbetering verkeersveiligheid	Is er in de educatieve programma's voor verkeersveiligheid ook aandacht voor het voorkomen van aanrijdingen met dieren?	Nee, hier zitten binnen verkeerseducatie nu geen specifiek acties op.
2027-84	BBB	Bladzijde 72 Uitvoering RMS € 37.600.000	Welk deel hiervan is voor 2027 begroot voor Flex? Is dit voldoende om aan de verwachte vraag naar flex, volgens de huidige spelregels van flex te voldoen?	Voor de Flex is € 4.774.050 begroot in de provinciale begroting. Uitgangspunt is dat de Provincie een financiële bijdrage levert en dat gemeenten een even grote bijdrage leveren door inzet van vrije capaciteit in het doelgroepenvervoer ten behoeve van de Flex. Bij een dergelijke verdeling is dat ruim voldoende om conform de vastgestelde spelregels voor de Flex de verwachte vraag in te vullen.
2027-85	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 74	Aantal leerlingen cultuureducatie VO-MBO HBO--> 2024 en 2025 onbekend. Vraag: waarom is het aantal leerlingen cultuureducatie over 2024 en 2025 niet bekend? Dat is toch op te vragen/na te gaan. Graag een toelichting.	De cijfers voor Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK4) zijn als volgt in 2025: Aantal bereikte scholen: 1 VO, 1 VSO 2 mbo Aantal bereikte docenten: 24 Aantal betrokken cultuurinstellingen en zelfstandigen: 90 Omdat CmK zich richt op het duurzaam versterken van cultuuronderwijs via school door de deskundigheid van leerkrachten en docenten te vergroten, worden er geen aantallen leerlingen (meer) genoemd. We zullen dit daarom gaan wijzigen in onze doelindicatoren.
2027-86	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 74 Sport	"Met de verlenging van de inzet op het Zeeuws Sportakkoord 'Sport verenigt Zeeland' werken we aan een duurzame en toekomstbestendige sportinfrastructuur in Zeeland. Deze moet bereikbaar, toegankelijk en betaalbaar zijn. " • Kan GS concreet uitleggen wat wordt bedoeld met werken aan 'een duurzame en toekomstbestendige sportinfrastructuur'? • En wat houdt volgens GS concreet in dat sport 'bereikbaar, toegankelijk en betaalbaar' moet zijn? • Tot wanneer geldt de verlenging? En is het mogelijk om de ondersteuning aan Zeeuws Sportakkoord structureel te maken? Graag een toelichting.	Het betreft het kennisdelen en adviseren op verduurzamen van sportaccommodaties, en bijdragen aan een toekomstbestendig sport- en beweeglandschap, dat bestaat uit (hardware) sportaccommodaties, maar ook een uitdagende en uitnodigende buitenruimte o.b.v. de beweegbehoefte die we uit de Zeeuwse Sport Deelname Index halen. Waarbij we door het veranderende sport- en beweeggedrag vooral kijken naar behoud van takken van sport die boven lokaal ipv lokaal nog wel bestaansrecht hebben of georganiseerd (zouden) moeten worden. Voor de inzet op het Zeeuws Sportakkoord is bij de vorige begroting, mede op basis van een motie van uw Staten, door

				het College voorgesteld dit structureel dit structureel op te nemen in de provinciale begroting.
2027-87	VVD	Bladzijde 75 Doelindicatoren In (bijna) alle punten staat “nog niet bekend”, wat impliceert dat het op enig moment wel bekend zal zijn	Wanneer zijn deze getallen dan wel bekend? Graag een toelichting.	In 2025 is geen Cultuurmonitor geweest, waardoor een deel van de cijfers niet weergegeven kan worden. Een andere verklaring is dat de cijfers van CBS een foutieve weergave geven op het gebied van theaterbezoek. Zij zijn hiervan op de hoogte, maar hebben er vooralsnog geen oplossing voor. Daarom is er voor gekozen om die cijfers niet weer te geven. Zodra we de benodigde cijfers wel hebben, zullen we die verwerken. Overigens is voor 2027 weer een cultuurmonitor voorzien. De cijfers voor Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK) zijn als volgt in 2025: Aantal bereikte scholen: 1 VO, 1 VSO 2 mbo Aantal bereikte docenten: 24 Aantal betrokken cultuurinstellingen en zelfstandigen: 90 Omdat CmK zich richt op het duurzaam versterken van cultuuronderwijs via school door de deskundigheid van leerkrachten en docenten te vergroten, worden er geen aantallen leerlingen (meer) genoemd. We zullen dit daarom gaan wijzigen in onze doelindicatoren.
2027-88	BBB	Bladzijde 76 Subsidiëren organisatie ondersteuning cultuur en erfgoed veld	Wat is de huidige situatie van deze organisatie. Is zij volledig toegerust met voldoende personeel? En krijgt zij hier structurele middelen van de provincie voor? Hoeveel is hiervoor begroot voor 2027?	De ondersteuningsorganisatie is in ontwikkeling. Er is meerjarig geld opgenomen in de begroting voor de ondersteuningsorganisatie. Voor 2027 is dat € 950.000. Dit is exclusief de subsidie voor projecten zoals de Cultuurbus en Cultuureducatie met Kwaliteit. De personele bezetting is een verantwoording van de organisatie zelf.
2027-89	VVD	Bladzijde 77 Cultuur en Erfgoed, Jeugd en Jongeren	Op welke manieren draagt de provincie bij aan cultuur- en erfgoededucatie? Hoe wordt de effectiviteit van deze acties gemeten?	Provincie Zeeland zet zich in voor cultuur- en erfgoededucatie voor iedere scholier tijdens de gehele onderwijsloopbaan. Provincie, Zeeuwse gemeenten en het Fonds voor Cultuurparticipatie financieren daartoe samen Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK4, looptijd tot en met schooljaar2027-2028). Met gemeenten wordt verder gewerkt aan organisatiestructuren voor cultuureducatie en borging na afloop van CmK4. Het huidige uitgangspunt, uitvoering in de

				regio en ondersteuning provinciaal blijft behouden. Cultuurkwadraat zorgt voor coördinatie en uitvoering van deze ondersteuningstaak. Erfgoed Zeeland richt zich binnen de IKS op erfgoededucatie d.m.v. gastlessen en het ontwikkelen van educatiemateriaal voor erfgoedorganisaties waaronder musea. In de jaarstukken van Erfgoed Zeeland staan de aantallen lessen en leerlingen. De effectiviteit van de acties wordt in eerste instantie gemeten aan het aantal deelnemers. Het doel van cultuureducatie is kinderen door de aanraking met cultuur te stimulering in hun creativiteit, verbeeldingskracht, cultureel bewustzijn, ontwikkelen van fijne motoriek en reflectievermogen. Dit wordt niet Provinciaal gemonitord.
2027-90	PvdA-GroenLinks	Bladzijde 77 Actie - De beschikbaar van (zorg)voorzieningen en kansengelijkheid	Welke bijdragen zijn in 2025 en 2026 verleend aan voorzieningen die bijdragen aan kansengelijkheid? Welke bijdragen zijn in 2025 en 2026 verleend aan initiatieven vanuit de leefbaarheidsregeling?	Vanuit de Leefbaarheidsregeling: Jeugdfonds Sport en Cultuur (€25.000), Stichting 3x3 Unites (€ 49.260), Stichting Zeeuws Vrouwenplatform (€ 2.800) en Stichting Lunchwijs (€ 92.000). Zeeuwse Vereniging Kleine Kernen (€ 5.3240), Philadelphia Zorg (€ 25.000), Jeugdfonds Sport en Cultuur (€25.000), Zeeuwse Vereniging Kleine Kernen (€ 4.250), Zeeuwse Vereniging Kleine Kernen (€ 28.950), Stichting Eindeloos Eiland (€ 31.180), NEWTON Film B.V (€ 10.000), Stichting 'T Beest (€ 3.500), Samen Sterk voor Ouderen (€ 95.000), Hospice Zeeuws-Vlaanderen (€ 17.000), SMWO (€ 32.500), ViaZorg (€ 2.950), Humanitas (€ 6.550), Zeeuwse Vereniging Kleine Kernen (€ 4.598), Stichting Manteling (€ 99.660), Timi Auti € 22.400), Stichting 3x3 Unites (€ 49.260), Stichting Dorpscentrum Vogelwaarde (€ 8.000), Stichting Zeeuws Weerzien (€ 14.000), Stichting Evenementen Wemeldinge (€ 5.000), Oud-Vossemeer's Muziekvereniging (€ 7.500), de Stichting Buurt (€ 10.000), Stichting Zeeuws Vrouwenplatform (€ 2.800), Stichting Lunchwijs (€ 92.000), Stichting Westerlicht (€ 50.000) en QR Fit B.V.(€ 49.955). De Leefbaarheidsregeling kent twee onderdelen 'Meedoen in Zeeland' en 'Gezond in Zeeland'. Erfgoed maakt hiervan geen

			Deze regeling is in 2026 alleen beschikbaar voor erfgoed en gezondheid? Welke voorzieningen zouden ook nodig zijn om de leefbaarheid in de kernen te vergroten?	deel uit. In z'n algemeenheid wordt voor de leefbaarheid door (toekomstige) inwoners de bereikbaarheid en de aanwezigheid van een basisschool en een huisarts als belangrijk ervaren
2027-91	VVD	Bladzijde 77 Cultuur en Erfgoed, Jeugd en Jongeren	Op welke manieren draagt de provincie bij aan cultuur- en erfgoededucatie en hoe wordt de effectiviteit van deze acties gemeten?	Beantwoording zie vraag 2027-089
2027-92	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 78 Sport	Sinds de invoering van de Omgevingswet kampen veel zwembaden met dreigende sluitingen – ook al echte – vanwege de nieuwe normen voor de waterkwaliteit. Kan GS aangeven hoe de provincie betrokken is ter voorkoming van die sluitingen? Zijn hier extra investeringen voor nodig om nog betere) begeleiding mogelijk te maken?	Provincie Zeeland is vanuit het IPO AAC-Ruimte en Leefomgeving ambtelijk aangewezen als dossierhouder en programmatrekker. In dat kader is vorig jaar een expertteam gestart, met Zeeland als opdrachtgever. Dit expertteam heeft een toezichtstrategie, een handreiking en een kennisbank opgeleverd. GS heeft de handreiking voor de zomer 2026 vastgesteld. De handreiking bevat een aantal maatwerkregels die onder bepaalde voorwaarden ruimte bieden aan zwembadhouders om onnodige sluitingen te voorkomen. Wij hebben PS voorgesteld om de maatwerkregels op te nemen in de omgevingsverordening. En wij hebben de RUD (die namens GS toezicht uitvoert op de zwembaden) opdracht gegeven om conform de toezichtstrategie en de handreiking te werken. De handreiking en de kennisbank zijn gepubliceerd via de website van het IPLO. De kennisbank geeft weer welke maatregelen (technische en organisatorisch) men kan nemen bij (dreigende) overschrijding van normen. Wij hebben de branche daar actief op gewezen.
2027-93	D66 Zeeland	Bladzijde 79 Onderaan over ondersteuning vrijwilligers	Gaat dit alleen over de vrijwilligers bij organisaties rondom cultuur? Hebben wij ook andere initiatieven om vrijwilligers in Zeeland te ondersteunen (vrijwilligers die niet onder de vlag 'cultuur' werken?	In principe gaat dit over vrijwilligers uit de cultuur- en erfgoedsector, die o.a. door Cultuurkwadraat en Erfgoed Zeeland ondersteund worden. Vanuit Sport is via het loket Clubondersteuning waar SportZeeland in opdracht van de provincie, in samenwerking met de 13 gemeenten en enkele sportbonden in samenwerkt, het steunpunt voor vrijwilligersondersteuning in de sport. Ook maakt dit vraagstuk onderdeel uit van een breder onderzoek, dat plaatst vindt in het kader van de op 5 juni 2026 aangenomen motie 'Duidelijkheid en versterking ondersteuning

				vrijwilligersorganisaties in Zeeland'. Dit onderzoek zal grotendeels in 2027 worden uitgevoerd. Over de uitkomsten en de eventuele financiële consequenties zult u door ons worden geïnformeerd.
2027-94	D66 Zeeland	Bladzijde 80 Over het verdrag van FARO	Vorig jaar vroegen we aandacht voor snijders van lamsoor en zeekraal en de mogelijkheid om tot een aanmerking bij UNESCO erfgoed te gaan voor deze activiteit. Zijn er op dit gebied nog ontwikkelingen?	In juli 2026 is de Stichting Zeegroenten Snijden opgericht. Zij proberen in aanmerking te komen voor een officiële erkenning van hun erfgoed. Dit kan alleen door de beoefenaars worden geïnitieerd, niet door de Provincie. Erfgoed Zeeland kan vanuit de IKS immaterieel erfgoed beoefenaars ondersteunen om tot een borgingsplan en erkenning van het erfgoed te komen.
2027-95	D66 Zeeland	Bladzijde 80	Is er al zicht op restauratie van het praalgraf van de gebroeders Evertsen?	Er is gewerkt aan de vestiging van het recht van opstal van het Praalgraf van de gebroeders Evertsen. De vestiging van het recht van opstal zal plaatvinden na instemming van de overeenkomst door het bestuur van de Kerk. Nadat dit geregeld is, zal de Provincie zorgdragen voor het onderhoud van dit Rijksmonument, waarvoor een korte- en langetermijnstrategie wordt uitgewerkt: Op de korte termijn zullen er urgente onderhoudsmaatregelen worden uitgevoerd, zoals reiniging en het plaatsen van een hekwerk om verdere schade te voorkomen. Er wordt een onderzoek en opname uitgevoerd naar de precieze staat van onderhoud en het praalgraf. Op de lange termijn is het plan om een jaarlijkse inspectie uit te voeren door de Monumentenwacht Zeeland en naar aanleiding van het onderzoek naar de staat van onderhoud wordt bekeken of een restauratie noodzakelijk is.
2027-96	D66 Zeeland	Bladzijde 80	Wat is de stand van zaken van de evaluatie van het evenementenbeleid? Zijn er momenteel evenementen die in de knel komen omdat ze een evenement willen plannen maar dat niet kunnen omdat de provincie zijn evenementenbeleid nog niet heeft geëvalueerd?	Dit beleid en deze evaluatie vallen niet onder team Cultuur, maar is belegd bij de afdeling Huisvesting & Facilitaire Services onder het domein Bedrijfsvoering. Het is niet bekend bij team Cultuur of er evenementen in de knel komen door de evaluatie van dit beleid. GS hebben een toetsingskader vastgesteld voor het in gebruik geven van terreinen en ruimten binnen het Abdijcomplex aan derden t.b.v. evenementen. De evaluatie van het evenementenbeleid wordt uitgevoerd in het vierde kwartaal

				van 2026. De aanvragen voor evenementen in 2027 worden aangehouden totdat de evaluatie is afgerond. Aanvragers die op dit moment een verzoek indienen voor een evenement in 2027, worden hierover geïnformeerd. Daarbij wordt aangegeven dat besluitvorming plaatsvindt na afronding van de evaluatie. Het streven is de evaluatie vóór het einde van 2026 af te ronden. Eén aanvrager heeft verzocht om vooruitlopend op de evaluatie alvast toestemming te verlenen voor de organisatie van een festival in 2027. Dit verzoek is gedaan met het oog op de tijdige voorbereiding, organisatie en promotie van het evenement. Aan dit verzoek is niet tegemoetgekomen, omdat dit zou leiden tot precedentwerking ten opzichte van andere organisatoren. Van andere organisatoren zijn tot op heden geen vergelijkbare verzoeken ontvangen.
2027-97	Partij voor de Dieren	Bladzijde 80 Programma Iedereen telt Immaterieel erfgoed	Wat hebben we al aan immaterieel erfgoed in Zeeland en wat beogen we met deze regeling nog meer te benoemen tot immaterieel erfgoed? Graag concrete voorbeelden.	In Zeeland is een grote variatie aan immaterieel erfgoed. Denk hierbij aan krulbollen, wipschieten, carnaval, paeremessen snijden, of de trekpaardenkeuring. Recent zijn het Ring- en Sjezenrijden en de Burghse Perenveiling opgenomen in de Inventaris Immaterieel Erfgoed Nederland. Erfgoed Zeeland ondersteunt vanuit de IKS erfgoedgemeenschappen bij de opname van culturele praktijken in deze inventaris. De opname hierin kan alleen vanuit een wens van de gemeenschap zelf. De regeling heeft niet als doel om nieuw immaterieel erfgoed te benoemen, maar om alle beoefenaars te ondersteunen bij activiteiten en borging van hun praktijk.
2027-98	BBB	Bladzijde 80 Programma Iedereen telt! Begroot wordt voor Meedoen en Gezond in Zeeland € 3.034.000,-	Valt hier ook het budget voor het Leefbaarheidsfonds onder? Voor welk bedrag?	Ja, hier valt ook het leefbaarheidsfonds onder.
2027-99	BBB	Bladzijde 80 Programma Iedereen telt! Begroot wordt voor Meedoen en Gezond in Zeeland 3.034.000,-	Wat is de huidige stand van het Leefbaarheidsfonds? Hoeveel van de totale 2 miljoen is inmiddels uitgegeven?	Totaal € 882.377 (stand 1 september 2026)

2027-100	BBB	Bladzijde 80 Programma Iedereen telt! Begroot wordt voor Meedoen en Gezond in Zeeland € 3.034.000	Aan welke organisaties zijn welke bedragen toegekend?	Stichting ZB (€ 80.000), Samen Recht Vinden (€ 100.000), Zeeuwse Vereniging Kleine Kernen (€ 5.3240), Philadelphia Zorg (€ 25.000), Jeugdfonds Sport en Cultuur (€25.000), Zeeuwse Vereniging Kleine Kernen (€ 4.250), Zeeuwse Vereniging Kleine Kernen (€ 28.950), Stichting Eindeloos Eiland (€ 31.180), NEWTON Film B.V (€ 10.000), Stichting 'T Beest (€ 3.500), Samen Sterk voor Ouderen (€ 95.000), Hospice Zeeuws-Vlaanderen (€ 17.000), SMWO (€ 32.500), ViaZorg (€ 2.950), Humanitas (€ 6.550), Zeeuwse Vereniging Kleine Kernen (€ 4.598), Stichting Manteling (€ 99.660), Timi Auti € 22.400), Stichting 3x3 Unites (€ 49.260), Stichting Dorpscentrum Vogelwaarde (€ 8.000), Stichting Zeeuws Weerzien (€ 14.000), Stichting Evenementen Wemeldinge (€ 5.000), Oud-Vossemeer's Muziekvereniging (€ 7.500), de Stichting Buurt (€ 10.000), Stichting Zeeuws Vrouwenplatform (€ 2.800), Stichting Lunchwijs (€ 92.000), Stichting Westerlicht (€ 50.000) en QR Fit B.V.(€ 49.955).
2027-101	BBB	Bladzijde 80 Programma Iedereen telt! Begroot wordt voor Meedoen en Gezond in Zeeland € 3.034.000	Hoeveel aanvragen zijn afgewezen en waarom?	Er zijn geen aanvragen afgewezen.
2027-102	BBB	Bladzijde 80 Programma Iedereen telt! Begroot wordt voor Meedoen en Gezond in Zeeland 3.034.000,-	Welk deel van de aanvragen waren aanvragen "van onderop?"	Als onder 'van onderop' (bottom-up) niet-overheidsinitiatieven (top-down) worden verstaan, vallen alle aanvragen in deze categorie.
2027-103	BBB	Bladzijde 80 Programma Iedereen telt! Begroot wordt voor Meedoen en Gezond in Zeeland 3.034.000,-	Welk aandeel van het toegekende bedrag is toegekend aan aanvragen van onderop?	Als onder 'van onderop' (bottom-up) niet-overheidsinitiatieven (top-down) worden verstaan, vallen alle aanvragen in deze categorie en daarmee het totale bedrag.
2027-104	BBB	Bladzijde 80 Cultuur/Jeugd en jongeren	Welk bedrag wordt voor 2027 begroot voor de cultuurbus	€ 131.557
2027-105	BBB	Bladzijde 80 Cultuur/Jeugd en jongeren	Hoeveel scholen hebben in 2026 gebruik gemaakt van de cultuurbus? Was het budget toereikend voor de hoeveelheid aanvragen?	In schooljaar 2025-2026 zijn er 256 ritten geweest, verdeeld over Zeeland. Dit betreft 10.462 leerlingen.

				De Cultuurbus wordt eigenlijk altijd overvraagd. Cultuurkwadraat houdt rekening met een evenredige verdeling over de regio's en geven bij de tweede tranche in het schooljaar (openstelling) voorrang aan scholen die in de eerste tranche nog geen gebruik hebben gemaakt van de bus. Vanwege onder andere de stijgende brandstofprijzen, wordt op termijn een knelpunt ontstaan in het aantal ritten dat kan worden uitgevoerd.
2027-106	BBB	Bladzijde 80 Cultuur/Jeugd en jongeren	VO en MBO mogen sinds kort ook gebruikmaken van de cultuurbus. Hoe vaak is dit al gedaan? Ik het budget voor 2027 wel toereikend voor het aantrekken van deze nieuwe doelgroep?	Het aantal ritten voor het VO in schooljaar 2025-2026 is 19 (1469 leerlingen). Voor het MBO zijn deze cijfers nog niet bekend. De vraag of het budget toereikend is, kan daarom ook nog niet beantwoord worden. Het is pas sindskort dat Cultuurkwadraat dit uitvoert. Er is een langere tijd nodig om een compleet beeld te kunnen geven.
2027-107	BBB	Bladzijde 80 Cultuur/Jeugd en jongeren	Mag de cultuurbus het gehele jaar worden gebruikt? Of is er sprake van een bepaald seizoen waarvoor geboekt kan worden?	De Cultuurbus is in drie periodes aan te vragen, verspreid over het schooljaar. Zo wordt voorkomen dat het budget al in september volledig besteed is en zijn ook activiteiten later in het jaar mogelijk.
2027-108	D66 Zeeland	Bladzijde 81	Hoe wordt indexering voor culturele subsidies vorm gegeven?	De integrale kostensubsidies (IKS) krijgen een indexatie die gebaseerd is op de septembercirculaire van het provinciefonds. Voor 2027 gaat om 3,6%. De overige subsidies worden niet geïndexeerd, omdat het totale budget op deze posten niet geïndexeerd wordt.
2027-109	D66 Zeeland	Bladzijde 83	Is er overwogen om in de begroting een extra indicator toe te voegen die iets zegt over bedreigingen van overheidsfunctionarissen?	Er is geen aparte indicator voor bedreigingen van overheidsfunctionarissen opgenomen. Het aantal meldingen geeft niet altijd een goed beeld van de werkelijke situatie. Een stijging kan bijvoorbeeld ook betekenen dat incidenten beter worden gemeld. We vinden het wel belangrijk om zicht te houden op deze ontwikkelingen en hier waar nodig naar te handelen.
2027-110	D66 Zeeland	Bladzijde 84 Over deze zin 'In aanloop naar de verkiezingen van maart 2027 worden Zeeuwse inwoners actief betrokken, middels onder meer een verkiezingsmarkt.'	In presidium werd duidelijk dat de markt niet meer gewenst was vanwege gebrek aan doeltreffendheid. Vanwaar de opname in de begroting van de verkiezingsmarkt?	De Open Dag / Politieke markt wordt op verzoek van Provinciale Staten niet meer georganiseerd voor de verkiezingen van 17 maart 2027. Het definitieve besluit van PS en de aanlevering van de begrotingsteksten hebben elkaar gekruist.

				Het budget blijft beschikbaar voor activiteiten in aanloop naar de verkiezingen. Op verzoek van Provinciale Staten onderzoekt de griffie momenteel een betere invulling hiervan en informeert op korte termijn Provinciale Staten hierover.
2027-111	Partij voor de Dieren	Bladzijde 84 Programma Bestuur Volksvertegenwoordiging benaderbaar	“Daarnaast worden de activiteiten van Provinciale Staten actief gedeeld via sociale media om de betrokkenheid te vergroten” Is dit door PS besproken en besloten? Zo ja wanneer en hoe blijven wij op de hoogte van wat er gepubliceerd wordt over ons?	Doordat de vacature voor een Statenadviseur Communicatie sinds 2023 niet is ingevuld is er de afgelopen jaren niet meer actief gecommuniceerd over en namens PS op social media. Wel worden de activiteiten van Provinciale Staten gedeeld via de website van de provincie. Sinds 1 mei van dit jaar is er een nieuwe Statenadviseur Communicatie en Participatie die de volgende opdrachten heeft: - Organiseren en coördineren van de uitvoering en aanbesteding van de opkomstbevorderende communicatiecampagne voor de Provinciale Statenverkiezingen in 2027 - Ontwikkelen en implementeren van een concrete communicatie-, - participatie en (sociale) mediastrategie 2027- 2031 voor Provinciale Staten De eerste opdracht is inmiddels volop in uitvoering. Het ontwikkelen van de tweede opdracht wordt opgepakt in aanloop naar de verkiezingen. De implementatie zal starten na de verkiezingen van 2027.
2027-112	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 91 Beleidskader	Waarom zijn in dit programma de jaartallen van de vaststellingen van de kaders niet vermeld? Is wel zo bij andere programma’s. Bovendien kan PS dan zien of actualisaties op enig moment gewenst zijn. Graag toelichting	Dit is een omissie die wij in de volgende begroting zullen herstellen.
2027-113	Partij voor de Dieren	Bladzijde 94 Programma Energie op Klimaat – Meerlaagsveiligheid	Pilot “Laag 2: ruimtelijke ingrepen” Over welke ruimtelijke ingreep die in 2026 is uitgevoerd gaat dit?	Aanvankelijk zou er in 2026 een pilot worden gestart met een nog nader te bepalen Zeeuwse gemeenten over hoe gevolgbeperking van overstromingen vorm zou kunnen krijgen via een pilot meerlaagsveiligheid. Vanwege het opstellen van de Zeeuwse strategie voor zeespiegelstijging en waterveiligheid is er voor gekozen om het uitvoeren van de pilot als onderdeel van de deze strategie uit te voeren. In de april 2026 vastgestelde Roadmap 'Naar een Groeiende Delta' is dit nader uitgewerkt. Verwachting is daarbij dat het onderzoek ten

				behoeve van deze pilot alsnog zal worden uitgevoerd in 2027 ter voorbereiding op de herijking van de Klimaatadaptatiestrategie Zeeland (KASZ).
2027-114	BBB	Bladzijde 94 Klimaatadaptatie	In 2026 is een pilot gestart voor laag 2 van de meerlaagse veiligheid, welke ruimtelijke ingrepen zijn er gedaan?	Zie beantwoording vraag 2027-113.
2027-115	D66 Zeeland	Bladzijde 95	Hebben GS een mening over de bouw van een nieuw ziekenhuis nabij Goes dat gebouwd wordt op een zoetwaterbel?	De bouw van een nieuw ziekenhuis in Goes is geen onderwerp in de begroting en staat verder niet inhoudelijk toegelicht.
2027-116	D66 Zeeland	Bladzijde 96	Zijn de nieuwe gegevens van Freshem al bekend, de vluchten die gedaan zijn zomer vorig jaar?	Nee, de nieuwe gegevens zijn nog niet beschikbaar. Dat is voorzien voor Q2 2027, waarna de publieke viewer in Q3 2027 zal worden gelanceerd. Voor Zeeland zal wellicht nog een specifieke analyse worden uitgevoerd om een verschilkaart te kunnen opstellen tussen de resultaten uit 2015 en 2025.
2027-117	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 96 Acties energietransities	Kan GS aangeven hoever men inmiddels is met elektrolyse op zee? Was/is Deens plan. En wat kan/zal dit voor Zeeland betekenen in dit verband?	Electrolyse op zee maakt op dit moment geen onderdeel uit van de begroting. We doen hier dan ook geen onderzoek naar.
2027-118	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 100 Verlenging lange termijn perspectief natuur Westerschelde	In hoeverre worden hierbij de geluiden betrokken dat Zeeland eigenlijk nog wel zo'n 3 a 4000 ha nieuwe estuariene natuur zou moeten realiseren op den duur. Waarom wel/niet?	Momenteel wordt door de Vlaams Nederlandse Schelde Commissie (VNSC) gewerkt aan de herijking van de Lange Termijn Visie 2030. Het afgeronde LTP-N wordt hier als een van de bouwstenen bij betrokken. De vraag refereert aan de uitbreidingsdoelstelling zoals deze in de brief 'Zeeuws perspectief voor de Westerschelde' (kenmerk 816438, 18 augustus 2026) is benoemd. Deze uitbreidingsdoelstelling is een Nederlandse opgave. Een soortgelijke opgave geldt ook voor het Vlaamse deel van de Schelde (Zeeschelde). De natuurherstel opgave wordt betrokken bij de herijking van de LTV2030. Het is aan de Nederlandse delegatie is om daar concreet invulling aan te geven en keuzes in te maken. En om zorg te dragen dat deze inzet wordt ingebracht en afgestemd voor de herijking van de LTV2030. Dat zal ook vanuit Vlaamse kant gebeuren.
2027-119	BBB	Bladzijde 108 Leges	Wanneer gaan we leges evalueren op kostendekkendheid?	Op dit moment wordt een vereenvoudiging van de milieuleges voorbereid (behandeling PS december 2026) die per 1 januari 2027 ingaat. Ons voorstel is om de ervaringscijfers van deze milieuleges over 2027 ook mee te nemen in de te houden

				evaluatie. Dat betekent dat de evaluatie dan plaatsvindt in 2028.
2027-120	Partij voor de Dieren	Bladzijde 111 Paragraaf Duurzaamheid	Hoeveel procent van alle maaigronden van de Provincie wordt nu ecologisch beheerd, en wat is de ambitie?	Momenteel wordt circa 60% van de provinciale maaigronden in beheer bij Infra ecologisch beheerd. Binnen de afdeling Infrastructuur is hiervoor geen formeel ambitie vastgesteld. De mate waarin ecologisch beheer wordt toegepast, is momenteel afhankelijk van het beschikbare budget en de mogelijkheden binnen het areaal. Bij voldoende budget is het streven om het ecologisch beheer uit te breiden naar 100% van het areaal waar dit mogelijk is, mits dit niet conflicteert met de verkeersveiligheid.
2027-121	VVD	Bladzijde 113 Onderhoud gebouwen “De gebouwen C&K worden in 2027 gerenoveerd. De ambitie is om de panden zoveel mogelijk te verduurzamen zodat het een leidraad/voorbeeld wordt voor de overige gebouwen van het Abdijcomplex. Voor de verduurzaming is een advies opgesteld door Rothuizen Erfgoed. Dit advies wordt momenteel verwerkt in het bestek en tekeningen. De uitvoering van de werkzaamheden wordt in Q3-4 van 2026 aanbesteed.	Zijn er archeologische aspecten gemoeid bij en tijdens de verduurzamingswerkzaamheden, die ofwel vertragend ofwel kostenverhogend kunnen uitpakken? Graag een toelichting.	Voor zover thans bekend, worden bij de voorgenomen verbouwing geen archeologische waarden of aspecten verwacht die aanleiding geven tot nader onderzoek. De werkzaamheden betreffen hoofdzakelijk een interne verbouwing. De voorgenomen werkzaamheden zijn door de architect voorgelegd aan het Adviesteam Ruimtelijke Kwaliteit (ARK) van de gemeente en met dit team besproken.
2027-122	BBB	Bladzijde 114 Regeling duurzaam reizen	Wat zijn de kilometer vergoedingen voor de verschillende vormen van reizen?	De Provincie Zeeland stimuleert werknemers om bij woon-werkverkeer en dienstreizen zoveel mogelijk gebruik te maken van duurzame vervoersmiddelen, zoals lopen, fietsen, openbaar vervoer en emissievrije voertuigen. **1. Woon-werkverkeer** • **Openbaar vervoer:** Medewerkers ontvangen een NS Businesscard voor het reizen met het openbaar vervoer (2e klas). Voor de Westerschelde Ferry kan een B-tag worden aangevraagd. Alleen wanneer de NS Businesscard niet gebruikt kan worden, mogen de gemaakte reiskosten voor openbaar vervoer worden gedeclareerd.

				• **Niet-emissievrij vervoer (benzine/diesel):** Bij een enkele reisafstand van meer dan 10 kilometer geldt een vaste tegemoetkoming van € 1,88 tot € 3,75 per daadwerkelijk gereisde werkdag, afhankelijk van de reisafstand. De maximale vergoeding bedraagt € 32,50 tot € 65,00 per maand. • **Emissievrij vervoer (elektrisch/fiets):** Bij een enkele reisafstand van meer dan 10 kilometer geldt een vergoeding van € 0,25 per kilometer (enkele reis), tot maximaal 20 kilometer enkele reis. **2. Dienstreizen** • **Duurzaam vervoer:** Dienstreizen worden bij voorkeur lopend, per (dienst)fiets, met het openbaar vervoer of met een door de provincie beschikbaar gesteld vervoermiddel gemaakt. • **Openbaar vervoer:** Medewerkers ontvangen geen kilometervergoeding, maar maken gebruik van de beschikbaar gestelde NS Businesscard. Bij treinreizen is de 1e klas het uitgangspunt. Alleen wanneer de NS Businesscard niet gebruikt kan worden, mogen de gemaakte reiskosten voor openbaar vervoer worden gedeclareerd. • **Eigen vervoer (emissievrij en niet-emissievrij):** Bij voorafgaande toestemming van de leidinggevende geldt een vergoeding van € 0,37 per kilometer, berekend op basis van de kortste route. Eventuele loonheffing is voor rekening van de werknemer. • **Aanvullende kosten:** Parkeer-, haven- en tolgelden kunnen worden gedeclareerd.
2027-123	BBB	Bladzijde 115 Duurzaamheid	Hoeveel co2 stoot 1 printer uit en hoeveel besparen we met 12 nieuwe printers?	De nieuwe ES+ printers zorgen naar verwachting voor een CO_2-reductie van circa 50% tijdens de gebruiksfase ten opzichte van de huidige modellen. Uitgaande van een geschatte uitstoot van 100 kg CO_2 per printer per jaar, bedraagt de totale uitstoot van de 12 huidige printers 6.000 kg CO_2 over een periode van vijf jaar. Met de nieuwe printers wordt deze uitstoot naar verwachting met circa 3.000 kg CO_2 verminderd over dezelfde periode.

2027-124	Partij voor de Dieren	Bladzijde 119 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	De vrije belastingcapaciteit motorrijtuigenbelasting kan door Provinciale Staten jaarlijks per 1 januari worden ingezet. Hoe werkt dat?	Het Rijk int de basisbelasting motorrijtuigenbelasting (MRB), en de provincies mogen daarbovenop een percentage (opcenten) heffen om hun eigen inkomsten te genereren. De hoogte van deze opcenten verschilt per provincie, binnen het door de rijksoverheid vastgestelde maximum. Zeeland heft op dit moment 84,4 opcenten. Het maximaal te heffen opcenten voor 2027 is vastgesteld op 147,7 (Zie septembercirculaire provinciefonds 2026 paragraaf 4.4). Provinciale Staten zijn bevoegd het aantal opcenten vast te stellen. Dit kan alleen per 1 januari.
2027-125	VVD	Bladzijde 132 In 2027 werken we verder vanuit het vernieuwde sturingsconcept en de nieuwe inrichting van de organisatie. Etc. etc. Digitalisering, data en AI bieden mogelijkheden om werk slimmer en eenvoudiger te organiseren. Etc. etc.	Hoe wordt voorkomen dat men te maken krijgt met de zogenaamde “Lock In” effecten c.q. hoe worden afhankelijkheden van niet Europese partijen voorkomen? Graag een toelichting.	In onze visie op digitalisering staat het beperken van ongewenste afhankelijkheden van digitale leveranciers centraal. Wij zetten in op het versterken van onze digitale autonomie en het behouden van zeggenschap over en toegang tot onze data en digitale voorzieningen. We doen dit in Rijks- en Europees verband. Dit vertalen wij naar architectuur, inkoopbeleid en leveranciersmanagement. Daarbij benutten wij waar passend open standaarden, open source en Europese alternatieven. We richten ons op het beheersen van strategische afhankelijkheden, het behouden van overstapmogelijkheden en het waarborgen van de continuïteit van onze publieke taken.
2027-126	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 132 Paragraaf bedrijfsvoering	Welke totale personele capaciteit vraagt de uitvoering van de Begroting 2027 en waar ziet GS risico’s op vertraging door onvoldoende capaciteit of expertise?	De totale capaciteitsbehoefte voor 2027 is (exclusief griffie en rekenkamer) 745,91 fte. GS onderkent dat de maatschappelijke ambities, de volle veranderagenda en de begrensde personele en financiële ruimte spanning opleveren in de uitvoering. Dit vraagt continu aandacht voor de balans tussen werkzaamheden, financiële ruimte en beschikbare capaciteit, het behoud van specialistische expertise en de continuïteit van de dienstverlening.
2027-127	VVD	Bladzijde 136 Controlfunctie, 4e alinea; Daarnaast benutten we de mogelijkheden van nieuwe technologieën, waaronder kunstmatige intelligentie (AI), om controle werkzaamheden verder te professionaliseren, voorspellende	• Hoe wordt dit op een veilige en zonder “Lock-In” effecten vorm gegeven. • Welke digitale infrastructuur gebruikt de provincie nu, is die Amerikaans, Chinees of Europees? • Hoe wordt daarbij de data soevereiniteit	Zie hiervoor ook de beantwoording op vraag 2027-125. De infrastructuur van de Provincie Zeeland wordt op dit moment gefaciliteerd door zowel Europese als Amerikaanse leveranciers waarbij de data volledig binnen de EER wordt opgeslagen. Opslag van data binnen de EER is een uitgangspunt binnen onze IT- en data-architectuur.

		analyses te ontwikkelen en bestuur en directie nog beter te ondersteunen met tijdige, betrouwbare en datagedreven inzichten.	gewaarborgd? Binnen de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NSD) is afgesproken als 1 overheid gezamenlijk te versnellen op AI. In dat kader zijn er onlangs twee handreikingen gepubliceerd. • Zijn GS bekend met deze publicaties, • en zo ja: kan GS aangeven hoe GS dit vorm gaat geven binnen de organisatie van de Provincie zelf en hoe richting de gemeenten binnen de Provincie Zeeland. Graag een toelichting.	We zijn bekend met de genoemde handreikingen (Handreiking Opschalen AI en Handreiking 'Help! Mijn huidige dienst krijgt een update met AI erin, wat te doen?'). Vormgeving ervan voor de eigen digitaliserings-ontwikkelingen vindt respectievelijk plaats binnen onze eigen visie op het innoveren met data en AI en het inkoopbeleid met daarbij functionele beheersafspraken met onze leveranciers. De Zeeuwse gemeenten bepalen zelf of en hoe deze handreikingen vorm te geven in hun beleid en uitvoering. Samenwerken in de regio op Digitale Autonomie is onderwerp van de Digitale Agenda Zeeland.
2027-128	VVD	Bladzijde 138 Datagedreven werken en AI	Hoeveel besteedt de provincie aan AI-processen en applicaties, zoals bijvoorbeeld abonnementen voor Copilot of ChatGPT voor ambtelijk apparaat?	Wij besteden € 51.000 aan de inzet van generatieve AI.
2027-129	Partij voor de Dieren	Bladzijde 149 Paragraaf Verbonden Partijen - ZEH	Wat zijn de plannen voor het 50% aandelenbelang in BMC Moerdijk B.V.?	Een eerder (intensief) verkoopproces van BMC heeft helaas niet tot verkoop geleid. Op dit moment wordt er gekeken naar andere alternatieven om als ZEH alsnog uit te kunnen stappen als aandeelhouder.
2027-130	VVD	Bladzijde 156 N.V. Westerscheldetunnel (WST) Er wordt gesproken over een verwacht financieel resultaat in 2027 van € 10,67 miljoen (uitkering in 2028).	Zijn daarin de huidige situatie c.q. aspecten (bijvoorbeeld de mindere passages, de variabele kosten, e.d.) die te maken hebben met de schade in de oostbuis, verwerkt?	Ja, er is rekening gehouden met een vermindering van het aantal passages en de kosten voor de betonschade.
2027-131	PvdA-Groenlinks	Bladzijde 157 Afwaardering WST	Als de marktwaarde van de WST onder de boekwaarde daalt zal er een afwaardering moeten gaan plaatsvinden staat hier. Klopt natuurlijk. Maar o.i. is die afwaardering al gestart (jaarstukken 2025 op advies accountant). Klopt deze veronderstelling? En zo ja, waarom wordt die hier dan niet genoemd?	Inderdaad is de afwaardering gestart in 2025. Echter, jaarlijks zal moeten worden beoordeeld wat de marktwaarde ten opzichte van de boekwaarde is, en indien lager, dan volgt weer een afwaardering. Die afwaardering komt ten laste van de bestemmingsreserve. Met de kennis van nu is deze de komende jaren voldoende, waardoor deze niet genoemd is.
2027-132	Partij voor de Dieren	Bladzijde 162 Paragraaf Verbonden Partijen – GBE Aqua	Het verwachte financieel resultaat over 2026 is negatief, maar de verwachte dividenduitkeringen in 2027 is 3 miljoen, hoe kan dat?	Het financieel resultaat van GBE Aqua is negatief i.v.m. de bedrijfskosten, dit wordt opgevangen in het eigen vermogen van de B.V. Het dividend van Evides wordt via GBE Aqua aan de aandeelhouders uitgekeerd en wordt niet verrekend met het negatieve bedrijfsresultaat GBE Aqua.

2027-133	VVD	Bladzijde 165 Vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO) Bladzijde 39 Op dit moment is voor 2027 € 3.442.000 begroot	• Is al duidelijk of de open-einde regeling faunaschade ad € 3.888.000,- overschreden is, of overschreden gaat worden, zo ja met hoeveel? Graag een toelichting. • Waarom is € 3.442.000 begroot en geen € 3.888.000?	Op basis van de definitieve begroting die geagendeerd staat in de Algemene Vergadering van het IPO op 3 november a.s. is de raming, en daarmee de laatste prognose voor de faunaschade voor Zeeland nog steeds € 3.888.000. Aangezien het een open-einde regeling is, kan dit in 2027 toch af gaan wijken. Via de tussenrapportage van het IPO worden provincies hierover geïnformeerd. Het genoemde bedrag op pagina 39 is het verwachte bedrag voor het jaar 2026, dit had het bedrag van 2027 ad € 3.888.000 moeten zijn voor 2027.
2027-134	Partij voor de Dieren	Bladzijde 180 Paragraaf Grondbeleid	“Streven naar verbeteren van 250 ha landbouwstructuur” Wat zijn de plannen?	We streven ernaar op 250 hectare de landbouwstructuur te verbeteren. Hiervoor zet het Kavelruilbureau Zeeland in op vrijwillige kavelruil. Door percelen te ruilen en samen te voegen, ontstaan grotere, beter gevormde kavels die dichter bij het agrarisch bedrijf liggen. Waar mogelijk verbeteren we ook de ontsluiting en afwatering. Dit maakt de bedrijfsvoering efficiënter en draagt bij aan de verkeersveiligheid doordat minder landbouwverkeer nodig is. De concrete invulling vindt plaats in overleg met agrariërs en grondeigenaren en hangt af van hun deelname en de beschikbare ruilgronden. Waar kansen zich voordoen, combineren we landbouwstructuurverbetering met ruimte voor natuur, water en andere maatschappelijke doelen. Voor de langere termijn werken Rijk en Zeeland binnen de Strategische agenda Zeeland 2050 aan een Voedselvisie. Deze vormt onder andere de basis voor verdere afspraken over de inrichting van landbouwgebieden en de daarvoor benodigde middelen.
2027-135	SGP	Bladzijde 180 Landbouw	Streven naar verbeteren van 250 hectare landbouwstructuur (inschatting). Een doel stellen is prima en ernaar toe werken ook, maar hoe ziet deze verbetering er concreet uit c.q. wat moet verbeterd worden aan de landbouwstructuur?	We streven ernaar op 250 hectare de landbouwstructuur te verbeteren. Hiervoor zet het Kavelruilbureau Zeeland in op vrijwillige kavelruil. Door percelen te ruilen en samen te voegen, ontstaan grotere, beter gevormde kavels die dichter bij het agrarisch bedrijf liggen. Waar mogelijk verbeteren we ook de ontsluiting en afwatering. Dit maakt de bedrijfsvoering efficiënter en draagt bij aan de verkeersveiligheid doordat minder landbouwverkeer nodig is. De concrete invulling vindt plaats in overleg met agrariërs en grondeigenaren en hangt af van hun deelname en de beschikbare ruilgronden. Waar kansen zich voordoen,

				combineren we landbouwstructuurverbetering met ruimte voor natuur, water en andere maatschappelijke doelen. Voor de langere termijn werken Rijk en Zeeland binnen de Strategische agenda Zeeland 2050 aan een Voedselvisie. Deze vormt onder andere de basis voor verdere afspraken over de inrichting van landbouwgebieden en de daarvoor benodigde middelen.
2027-136	VVD	Bladzijde 191 Tabel van alle geraamde lasten en baten van 2027 t/m 2030	Is voor de ICT bedragen (bladzijde 193) rekening gehouden met de snelle ontwikkelingen in het digitale domein? (tabel 96). Graag een toelichting.	Ja. In de meerjarige ICT-ramingen is, mede op basis van indicatieve indexatie, rekening gehouden met ontwikkelingen rond licenties, hardware, informatieveiligheid en continuïteit. Via de Voorjaarsnota 2024 is de meerjarige ICT-begroting aangepast om beter rekening te houden met snelle technologische ontwikkelingen en stijgende prijzen, onder meer door schaarste. Daarbij is uitgegaan van de toen verwachte ontwikkelingen en een indicatieve prijsindexatie. Door de toenemende invloed van internationale markt- en prijsontwikkelingen kunnen de geraamde budgetten de komende jaren opnieuw onder druk komen te staan. Eventuele aanvullende investeringen worden vervolgens via de reguliere planning- en controlcyclus ter afweging voorgelegd.
2027-137	VVD	Bladzijde 218 Programma 4 Ondernemend Zeeland De lasten voor de MKB digitalisering, Small Modular Reactor-programma en de Digitale agenda zijn als incidenteel opgenomen. De baten en laten voor de uitvoeringskosten Regiodeal North Sea Port District is als incidenteel opgenomen.	Waarom zijn MKB digitalisering en de Digitale agenda als incidenteel opgenomen, gezien de grote impact die digitalisering in structurele zin gaat hebben, zowel in het publieke als het private domein, graag een toelichting.	Onze inzet op digitalisering is structureel. Het betreft hier bedragen in de Voorjaarsnota 2024 die door u incidenteel zijn onttrokken aan de investeringsagenda voor projectsubsidies digitalisering (Digitaal Verder, CTRL. en BoostIT) en mkb dienstverlening. De incidentele baten en lasten voor SMR en uitvoeringskosten Regiodeal North Sea Port District betreffen incidenteel door het Rijk beschikbaar gestelde middelen.
2027-138	VVD	Bladzijde 220 Lasten en baten per taakveld Op basis van artikel 7 lid 3c van het BBV is een overzicht van door het Rijk voorgeschreven taakvelden per 2017 verplicht volgens de standaard van Iv3 rapportage.	Gaat de Provincie Zeeland vanaf 2017 haar rapportages vergelijken met andere provincies? Waarom wel, waarom niet? Graag een toelichting.	De Provincie Zeeland vergelijkt niet zelf de cijfers van de iv3-rapportages van de provincies maar binnen het IPO-thema Financiën en Openbaar Bestuur worden de Iv3-cijfers gebruikt om financiële vergelijkingen tussen provincies te maken. Dit helpt om van elkaar te leren (benchmarking) en trends in provinciale uitgaven en inkomsten te signaleren.